

ที่เกิดปัญญา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

โยม : เวลาที่ภาวนา คือถ้าภาวนาพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ เราก็อยู่ คือหมายถึงว่าการที่อยู่กับปัญญา อยู่กับพุทโธนี้ หมายถึงให้อยู่เบาๆ ไปอย่างนั้นใช่ไหมครับ

หลวงพ่ : โยมกำหนดพุทโธไม่แรงหรือ

โยม : คือตอนที่ผมได้มาฟังซีดีหลวงพ่แล้วก็พยายาม คือเวลาทำจริงๆ แล้วมันเหมือนกับเวลาที่จะเข้า สงบนี้ คือถ้าอ่อน น้อมเข้าไปที่ลมหายใจ เหมือนกับอานาปานสติอย่างนี้ครับ มันลงมามันจะ เหมือนกับมันจะเกิดความสงบได้ดีกว่า จะว่าดีกว่า มันก็

หลวงพ่ : ไม่ได้หรอก เราจะให้พวกโยมพูดให้หมดใจ เราจะกระตุ้นให้โยมพูด แล้วเดี๋ยวเราจะอธิบาย ว่าไป

โยม : คือมัน ผมลองทำตัวพุทโธตัวนี้ ที่เหมือนกับที่หลวงพ่แนะนำ ไปเรื่อยไปเรื่อย ไปเรื่อย มันเหมือนมันข้างนอกก็ไม่ใช่ ข้างในก็ไม่เชิง

หลวงพ่ : ไม่ใช่หรอก ใช่ อ้าว..ว่าไป

โยม : มันก็พุทโธ พุทโธเราก็อยู่อย่างนี้ อยู่ไป พยายามรักษา อยู่ไป มันเหมือนกับเราต้องมีเวลาสักพักหนึ่ง แล้วมันก็จะเปลี่ยนกลับไปเป็นเหมือนกับไอ้ที่เรา น้อม

หลวงพ่ : ไม่ๆ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะถ้าพูดประสาเราเนี่ย พอเราฟัง พอโยมบอก กำหนดพุทธโศกแล้วเนี่ย จะต้องน้อมไปหาลมนี่ แล้วกำหนดลมตามไปเนี่ย มันเป็นเพราะ โทษนะ เป็นเพราะพวกเรานี้ยังสับสนกันอยู่ เรายังสับสนอยู่ไง ความมั่นใจโยมไม่มี ถ้าความมั่นใจเรามีนะ ถ้าเรามั่นใจแล้วนะ แต่เวลาหลวงปู่มัน ครูบาอาจารย์ท่านสอนเนี่ย ท่านบอก เวลาปฏิบัติเนี่ย ปฏิบัติให้เหมือนคนโง่ที่สุด

เวลาเรียน เราเรียนมาแล้วใช้ใหม่ เวลาศึกษาเราศึกษามาแล้ว แต่เวลาปฏิบัติมีเรากับพุทธโศกเท่านั้น โลกนี้เหมือนไม่มี คือไม่มีอะไรเลย คือประสาเราว่าห้ามเลือก คือมีมึงมีอันเดียวเท่านั้น แล้วมึงต้องอยู่กับตรงนี้ ไปไหนไม่ได้

โยม : เหมือนเราศรัทธาไป มุ่งไปเลยทีเดียว

หลวงพ่ : นี้อย่างนี้ ค้นไปอย่างนี้ใช้ได้ ทีนี้พูดถึงเวลาค้น ค้นกันอย่างนี้ โดยข้อเท็จจริง แต่คนทำจริงๆ แล้ว เพราะเรามีความลังเล

โยม : อ้อ..เท่านั้นคือจริงๆ แล้วก็คือลังเลแทรกเข้ามา

หลวงพ่ : ใช่ เพราะเราเองนี่ไม่มั่นใจ พอไม่มั่นใจนี่ นี่เป็นธรรมชาติของกิเลส นี่ธรรมชาติของกิเลสทีเดียวเราค่อยอธิบายนะ โดยธรรมชาติของกิเลสมันเป็นอย่างนี้ ธรรมชาติของกิเลสคือแร่ธาตุ คือสสาร ธรรมชาติของกิเลสเลยเป็นแร่ธาตุอันหนึ่งเลย แล้วแร่ธาตุหรือสสารที่ความรับรู้เนี่ยมันเลือกไปรับรู้ มันเลือกไปรับรู้ธรรมชาติของพระพุทธรเจ้า พอไปรับรู้ธรรมชาติของพระพุทธรเจ้าแล้ว มันก็เอาตรงนี้มาอ้างกับเรา เพราะเรามีความรับรู้ไง เหมือนกับว่าเรามีปัญญาไง

โยม : มันก็เลยเอาที่มากไปด้วย

หลวงพ่ : ไม่ๆ เหมือนกับเราไปรับรู้ คือฟังเทศน์มา คือหาข้อมูลไว้เยอะ คือมีข้อมูลนี้ ไอ้ตัวข้อมูลเนี่ยมันมากระตุ้นไอ้ความที่ว่ามันจะหาทางออกไป เพราะตัวกิเลสคือแร่ธาตุที่มันเป็นความสงสัยอยู่แล้ว แล้วมันมีข้อมูลที่ชวนให้คิดไป พุทธโศกแล้วควรเป็นอย่างนี้ดีกว่า ควรเป็นอย่างนี้ดีกว่า ควรเป็นอย่างนี้ดีกว่า เห็นไหม

นี่แล้วอย่างโยมพูดนี้เห็นไหม พอมันกำหนดพุทโธแล้วนี่ มันต้องมีลมก่อน พอกำหนดไปแล้ว เดี๋ยวมันก็ย้อนกลับไปทีแรกที่พุทโธเห็นไหม นั่นมันคืออะไรละ บวมเมอแรงใจ โยนไป แล้วก็วนกลับมาต่อเรา จริงไหม ความคิดกิเลสนี้มันสร้างขึ้นมา

โยม : อย่างนั้นตัวสงบตัวนี้ก็หมายถึงไม่ใช่สงบจริงๆ ไซ้ไหมครับ

หลวงพ่ : ไม่ใช่ ไม่ใช่สงบ เพราะไม่ใช่สงบใจ พวกโยมถึงได้สังเสทงสัยกันอยู่นี่ไง แต่ถ้าสงบนะ เอ้อะ ! เราพูดบ่อยเลย เอ้อะ ! ซ้อมันกับตัวจริงคนละอันกัน

โยม : ผมยังไม่เจอตรงนั้น

หลวงพ่ : ไซ้ ซ้อมันนะ นี่ตอนนี้เราได้ซ้อมัน เราพยายามจะพูดถึงพุทโธ พุทโธ พุทโธนี่พุทธานุสติ นี่คือชื่อ พุทโธ พุทโธ พุทโธนี่คือชื่อพุทโธ พุทโธ

หลวงตาสอนอยู่ จิตคนเรานี้ โดยธรรมชาติของมันนี่เขาเรียกอารมณ์สอง โดยธรรมชาติของมนุษย์นี่ เขาเรียกอารมณ์สอง เรานี้มีธาตุรู้คือตัวพลังงาน กับสัญชาตญาณคือความคิด เราจะมีย่างนี้ ธรรมชาติของมนุษย์นี่เป็นอย่างนี้ เราจะเปรียบเทียบเหมือนกับเปลือกส้มตลอด ตัวจิตคือตัวเนื้อส้ม ความคิดคือตัวเปลือกส้ม โดยธรรมชาติเป็นอย่างนี้ของมนุษย์ โดยธรรมชาติของเทวดา โดยธรรมชาติของพรหม โดยธรรมชาตินี้มันจะเป็นอย่างนี้ เขาเรียกชาติภพใจ

อาหาร ๔ ในวิภูฏะ จิตนี้เกิดเป็นมนุษย์ กวฬิงการาหาร อาหารเป็นคำข้าว เกิดเป็นเทวดา วิญญาณาหาร เกิดเป็นพรหม ผัสสาหาร นี่มันธรรมชาติของจิตที่เกิดแต่ละภพแต่ละชาตินี้ เกิดเป็นชีวิตอย่างนี้ ไซ้ดำรงชีวิตอย่างนี้ มีอาหารอย่างนี้ มนุษย์นี้มันมีธาตุ ๔ และขันธ ๕ ธาตุ ๔ คือร่างกาย ขันธ ๕ คือความคิด แต่มันมีพลังงานปฏิสนธิจิตอีกอันหนึ่ง มีพลังงานปฏิสนธิจิตอันหนึ่งนี่เห็นไหม นี่หลวงตาถึงบอกว่า คนเรานี้มีอารมณ์สอง คือความคิดกับความรู้สึก

ทีนี้พอเราศึกษาเราบอกธรรมะพุทโธ พุทโธนี่ เราก็ไปพุทโธที่ความคิดนี้เห็นไหม พุทโธ พุทโธ พุทโธนี่มันเป็นชื่อ อารมณ์สองเห็นไหม นี่ตัวจิตกับสัญญาอารมณ์ พุทโธ พุทโธนี่ พุทโธไปเรื่อยๆ พุทโธเห็นไหม พุทโธนี่มันสะท้อนสามโลกธาตุ คือ

สามโลกธาตุคือ คิดตีเวลาเราเกิดในสามโลกธาตุ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธจน
มันเป็นเรื่องเดียวกันนี้ จนมันพุทฺโธไม่ได้ เอ้อะ ! นั่นละตัวจริง

แต่พอเราพุทฺโธอย่างนี้ปั๊บ เห็นไหมนี้ แล้วที่บอกเมื่อกี้ที่ว่า กิเลสนี้เป็นพื้นฐาน แล้ว
เวลาเราไปศึกษามาเห็นใหม่ พอส่วนใหญ่ครูบาอาจารย์บอกพุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธจนพุท
โธไม่ได้ ไอ้เรานี่ ไอ้คำโดยธรรมชาตินี้เราไม่ยากคิดพุทฺโธหรอก มันอยากคิดตาม
อารมณ์ของมัน แต่เราบังคับให้คิดพุทฺโธ พอคิดพุทฺโธมันก็คั่นใจ มันคั่น กิเลสนี้มันคั่น
มันหาทางออกของมัน

ทีนี้พอเราพุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธไป สักพักหนึ่งเราก็ เอ้อ..ทำไมเรา ธรรมะ
พระพุทฺธเจ้า หรือครูบาอาจารย์ท่านสอน พุทฺโธ พุทฺโธมันจะจางไป มันจะละเอียดไป
ละเอียดไป แล้วก็พุทฺโธ พุทฺโธหายไปเลย เห็นไหม พลังงานคือตัวจิต ความคิดพุทฺโธ
ต่างอันต่างหายไป เลยตกวงค์ใจ ไม่เข้าสมาธิเลย

พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ มึงจะคว้า... โลกจะล่มสลาย
โลกจะบรรลัย ภูเก็ตอยู่กับพุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธอยู่ที่นี่ มันจะเป็นเองเป็นต่อหน้าเรา

โยม : ผมคือไม่ยอมไม่เข้า ไม่นอกไม่อะไร ก็คืออยู่อย่างนี้ไป

หลวงพ่ : ไอ้น้อมไอน่านี่แหละตัวร้าย ไอ้น้อมไอน่านี่แหละตัวทำให้เรา เหมือนกับ
เราเดินไปบนลานน้ำแข็งเลย ไอ้น้อมนำจะทำให้เราลื่นไหม

โยม : ก็คือเหมือน ผมพูดไม่ถูกว่าให้อยู่กับไอ้ที่สภาพที่มันเหมือนกับ จะพูด
อย่างไร กลางๆ ไอ้ที่มัน

หลวงพ่ : ไม่ต้องกลางสิ ตอนนี่ไม่ต้องกลาง ให้ชัดๆ เราแนะนำทุกคนว่าให้ชัดๆ
เพราะมันเป็นสมณะนี่มันต้องกลาง กลางนั้นมันหลอกแล้ว จำไว้ ไอ้กลางนั้นนะ มันถึง
เวลามันจะกลาง มันไปกลางข้างหน้านั้น ตอนนี่ไม่ใช่กลาง ตอนนี่คนทำน่านี่ มึงบอกทำ
กลางๆ ทำครึ่งๆ อย่างนี้ นาไม่ได้กินหรอก คนทำนา ชักน้ำเข้านาแล้วมันต้องไถต้อง
หว่าน ต้องลุยเต็มที วัชพืชต้องเอาออก ไม่ใช่กลาง

โยม : มันมีเหมือน

หลวงพ่ : ว่าไป ค่อยๆ

โยม : มันมีเหมือน จะว่าอารมณ์หรืออย่างไรครับหลวงพ่ คือไอ้ตัวที่ อย่างตอนนี้มันเหมือนกับลักษณะว่า มันพูดไม่ถูก ว่าเราจะไปอยู่กับ ไอ้ตัวที่

หลวงพ่ : ประสาเราถ้าอย่างนี้แสดงว่ามันวิธีการมาก เรายังไม่รู้จะไปทางไหนใช่ ไหม

โยม : คือเหมือนกับ อย่างเวลาที่ทำไป น้อมแล้วมันจะมี มันก็เหมือนจะมี ความคิดออกมาว่า อย่างแม้แต่ไอ้ตัวคำพูดที่มันน้อมออกมา ไอ้ตัว

หลวงพ่ : พุทโธนั่นล่ะ ใช่ๆ

โยม : ไอ้ตัวเข้าใจข้างนอกนี้ มันคือเปลือก แต่ถ้าเรามองน้อมกลับเข้าไปในจิตนี้ มันคือธาตุ

หลวงพ่ : ใช่ ว่าไป

โยม : มันคือให้เราไปพิจารณาจากในตัวข้างใน อย่างนั้นใช่ไหมครับ

หลวงพ่ : อันนี้เป็นทฤษฎี

โยม : มันเกิดตอนที่

หลวงพ่ : เดี่ยวก่อนนะเราจะพูดให้ฟังก่อน ใช่ มันเกิดในตอนนั้นแหละ แต่มันเป็นทฤษฎี ทฤษฎีเพราะอะไร ทฤษฎีเพราะมันเป็นจินตนาการ ถ้าจิตตัวนี้ มันต้องน้อมนึกเข้ามาอย่างนี้ ทีนี้คำว่าน้อมนึกนี้ มันเหมือนกับเรานี่ เรานั่งดูโยมนับตั้งคั้งนี้ โยมก็นับตั้งคั้งของโยมไปนี่ แล้วตั้งคั้งนั้นเป็นของเราไหม ไม่เป็น เพราะโยมเป็นคนนับ แต่ถ้าเรานับตั้งคั้งนี้ตั้งคั้งของเราละ ความคิดที่มันบอกมันน้อมมาคูน้อมมาคูนี่ นี่มันคูนเขา มันยังไม่เป็นความจริงของมัน

โยม : มันก็เหมือนสร้าง อย่างนั้นก็คือมันเหมือนสร้างให้เราแบบ

หลวงพ่ : ใช่ เพราะเราไปตามความคิดใจ เริ่มต้นก็คิด นั่นคือมันออกแล้ว

โยม : ผลแม่แต่มันสงบดี

หลวงพ่ : ความติดกับจิต แล้วเราก็พุทโธ พุทโธ พุทโธเข้าไปเรื่อยๆ นะ จนมันนิ่ง ใสใหม่ พอมันนิ่งนี้ คำว่านิ่งนี้คือว่าพุทโธไม่ได้เลย เลย แล้วเราก็อยู่กับมัน สักพักมันก็ คลายตัวออกมา น้ำนี่นะ น้ำมีตะกอน เราตั้งไว้ที่ตะกอนจะนอนลงตรงกันแก้วใสใหม่ พอเราเขย่า ตะกอนก็ต้องออกมาเป็นธรรมดา ตะกอนมันก็จะไหลใสใหม่ น้ำก็ขุ่นเป็น ธรรมดา

จิตของเรานี้มันเป็นอย่างนี้ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ เหมือนกับตะกอนมัน นอนกันแก้ว เวลามันจะออกฐึ้นะ มันมีความรู้สึกมา มันก็เหมือนกับว่าตะกอนนี้มันก็ เคลื่อนไหวออกมา เราที่พุทโธต่ออีก พุทโธอีก ถ้าโยมนึกพุทโธได้ โยมต้องนึกพุทโธ ทันที พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธนี้หลวงตาท่านเปรียบเหมือน บอกว่าเหมือนกับ เราเอาสารส้มแก่งน้ำ พอเอาสารส้มแก่งน้ำนี้ เอาสารส้มแก่งน้ำนี้มันจะกดให้ตะกอน มันลงไปอีก

นั่นนะมันเป็นเพราะอะไรรู้ไหม เราแนะนำตรงนี้ให้เราชำนาญ โยมขับรถมานี้ ถ้าคนชำนาญนะ เกียร์นี้มันไม่ต้องจับเลย มันตบพับ พับ พับเลย ถ้าเราชำนาญในวงสี่ เรา ชำนาญในเข้าออกแล้วนะ เดี่ยวสมาธิโยมจะไม่สงสัยเลย แต่ตอนนี้มันจะเป็นอะไรก็ แล้วแต่นี้ เราที่อยากจะไปศึกษามัน อยากจะไปเข้าใจมัน ยังไม่ต้อง ให้มันมีความชำนาญ จนเราชำนาญแล้วนี้ เดี่ยวเราจะพูดได้เองโดยธรรมชาติ

แต่โดยสามัญสำนึกของคนต่างๆ ไป พอปฏิบัติแล้วก็อยากให้มีมันชัดเจน อยากให้ มันเข้าใจ อยากให้มันรู้ เพราะอยากให้มีมันรู้ นี่มันถึงไม่รู้ไง ถ้าไม่อย่างรู้ ทำให้มันชัดเจน ขึ้นมานี้ เดี่ยวมันจะรู้ของมัน โดยผ่านความชำนาญของมันเอง

โยม : คือไม่ต้องไปคาดหวัง ไม่ต้องไปอะไร ก็คือดังไปเลย

หลวงพ่ : ใส ค้นหาซ้อนค้นหา โดยสามัญสำนึกของคนนี้มันค้นหาอยู่แล้ว ทุกคน มีความอยากหมด แล้วพอไปอยากให้มีมันเป็นอย่างนี้สองเท่า มันเลยทำยากใจ เราตั้งใจ อยู่แล้วว่าเราอยากทำปฏิบัติ แต่เวลาปฏิบัติแล้ว โทษนะ อะไรก็เป็นกัน อะไรจะเกิดก็เกิด ตามนั้นเถอะ พุทโธ พุทโธ พุทโธไป

นี่เราจะแนะนำอย่างนี้ เราพุทธโชนีนะ เป็นสมาธิอบรมปัญญา มันมีปัญญาอบรมสมาธิด้วย แต่เราพุทธโช พุทธโช พุทธโชไป บางทีมันเหนื่อยมาก มันเครียดมาก เราจะเปลี่ยน แบบว่า อันนี้เราทำชนิดหนึ่ง เราจะเปลี่ยนงานเป็นอีกอย่างหนึ่ง เราใช้ อย่างที่โยมว่ามันใช้ปัญญานี้ ปัญญาที่มันคิดว่าต้องดูเข้ามาข้างในนี้ เอาสติตามมันไปเลย ถ้าสติตามไป มันจะเห็นเลยนะ ว่าความคิดนี้ไม่ใช่จิต ความคิดไม่ใช่จิต พอตามไปมันจะหยุดของมันได้ ถ้าหยุดปั๊บนี้เปลือกส้ม ถ้าหยุดปั๊บนะนี่คือตัวเนื้อส้ม แต่เปลือกเดียวเดี๋ยวมันก็คิดอีก ไล่เข้าไป ไล่เข้าไป

โยม : อยู่ดีๆ ก็จะได้พิจารณาตัวใหม่ได้ ก็พยายามดูแต่หาต่อมันยังไม่เจอ

หลวงพ่ : ใช้ ไม่มีเจอ ไล่เข้าไป ไล่เข้าไปแล้วมันหยุด มันหยุดนั่นคือต่อ

โยม : พอคุณแล้วมันก็จะเปลี่ยน คุณว่าตัวไหนมันเกิดก่อน เราก็มาคิดว่า หาวาไอ้ตัวที่ส่วนใหญ่มันเกิดจากสัญญามันจะมาก่อน คุณมัน...

หลวงพ่ : ใช้ ทีนี้ปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิอบรมปัญญานี้อารมณ์มันต่างกัน ถ้าปัญญาอบรมสมาธินี้ เวลามันปล่อยแล้วนี้ มันปล่อยแล้วนี้มันแบบว่ามันปล่อยเฉยๆ คืออารมณ์ความรู้สึกมันไม่ติดคัม เหมือนกับพุทธโช พุทธโช ถ้าพุทธโชนีมันลงใช้ใหม่ ถ้าความสงบธรรมดาถึงสงบธรรมดา พุทธโช พุทธโช พุทธโชนีมันรู้สึก พุทธโชนีจะสติพร้อมแล้วรู้ตลอดเวลา

ถ้าพุทธโช ขณิกสมาธิ พุทธโช พุทธโช พุทธโชนีมันว่างๆ นะ นี่อุปจารสมาธิมันลึกเข้าไปอีก พอลึกเข้าไปอีกนี้มันละเอียดเข้าไป แต่เสียงหู เสียงอารมณ์กระทบ ลมพัดผ่านไหว่นี้ อายตนะมันยังรับรู้อยู่นะ พุทธโช พุทธโช พุทธโช พุทธโชนีไม่ได้นี้ อัปนาสมาธินี้มันหยุดหมดเลย

ไอ้โฮ..นี่พุทธโชไปแบบ นิจิตของคนที่เป็นแบบพื้นฐานโดยปกติ โดยสามัญสำนึกนะ แต่ถ้าจิตของคนก็กะนอง จิตคนที่มีอำนาจวาสนา เวลาพุทธโช พุทธโช พุทธโช พุทธโชนีมันลง วูบ ! อู้ฮู..เหมือนเราตกจากกระโดดหอเลย วูบ ! ลงขนาดไหน ไม่ต้องตกใจทั้งสิ้น เพราะวูบ ! ลง บางคนมันก็กลัว บางทีมันก็กลัวนี้ มันมีอะไรก็สะดุ้ง นี้อย่างนี้มันจะมีความรู้สึกว่า อือฮือ.. โทษนะ มันมีความสุขมาก

แต่ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธินะ ปัญญาอบรมสมาธิมันไม่มีอารมณ์อย่างนี้หรือ
มันว่างมีสติพร้อม มันรู้ว่าอันนั้นคิด อันนี้ไม่คิด ปัญญาอบรมสมาธินี้เป็นปัญญาวิมุตติ
เขาเรียกสุขวิปัสสนา นี่มันคนละเรื่องกันกับเจโตวิมุตติ นี่เราพูดตรงนี้ออกมาเราจะบอก
ให้โยมเข้าใจว่าสมาธินี้ เวลาทำอย่างนี้คนละอย่างนี้มันจะไม่เหมือนกัน คือรสชาตินี้คือ
กำลังมันไม่เหมือนกัน มวยไทยกับมวยสากลนี้ มวยสากลนี้มันออกแต่หมัด มวยไทยนี้
มันไปทั้งตัว ตะเข็บสอกได้หมด แล้วพุทธโศ พุทธโศนี่ๆ มวยไทย ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ
มวยสากล

โยม : แล้วผมก็พยายามผสมผสานอย่างนี้ ก็คือว่าไอ้เริ่มเหมือนจะเบื่อบ้าง มันจะมีตัว
มาบอก มันเหมือนตัวแย่งเรา เหมือนกับตัวจุด เราก็ดูมันมา มันมาเราก็จะเปลี่ยน เปลี่ยน
มาใช้อีกแบบ

หลวงพ่ : ถ้าเปลี่ยนมาเป็นปัญญาอบรมสมาธินี้ อย่างที่พูดเมื่อกี้นี้ พอพุทธโศ พุทธโศ
แล้วมันจะนุ่มไปนี้ใช้ได้ แต่ถ้าไปในพุทธโศแล้วไม่ได้ ในพุทธโศแล้วต้องพุทธโศอย่าง
เดียว ชัดกับมันเลย ถ้ามีอะไรเข้ามาแทรกนี้ นั่นล่ะคือ...

พุทธโศ พุทธโศนี่นะ เหมือนโยมขับรถมา มาบนถนน แล้วคอสะพานมันขาด โดยที่
เราไม่รู้ตัว ขับรถมันก็ตกหมด มันข้ามสะพานมาได้หรือ พุทธโศ พุทธโศ พุทธโศนี่รถ
มันมา แล้วพอมีอะไรแล้ว นั่นล่ะคอสะพานมันขาด ถ้าความขี้เกียจจะพุทธโศ นั่นล่ะจะทำ
ให้ตกวงค์ ถ้าพุทธโศแล้ว ต้องถมพุทธโศ พุทธโศ พุทธโศนี่ถมจนคอสะพานนั้นเต็ม พุทธโศ
พุทธโศ พุทธโศยังไม่ไป รถไม่ไป คอยังขาดอยู่ พุทธโศ พุทธโศ พุทธโศ พอพุทธโศจนคอ
สะพานมันเต็มนะ รถมันผ่านคอสะพานนั้นไป มันก็ผ่านไป มันก็ถึงฝั่งนู่น ถ้าพุทธโศ พุทธ
โศ พุทธโศ พุทธโศ ถ้ามันลงวี๊ด ! ไปนะ โอ้โฮ..

โยม : ตอนนี้ คือว่ามันยังไม่.. มันต้องอ่านเดี่ยวจะ... เหมือนกับที่ผมดู หลวงปู่
ฝากไว้ของหลวงปู่คุณุ้ย เหมือนมันจะมีเจตจำนง ตัวเจตจำนงคือตัวนี้หรือเปล่าครับหลวง
พ่อ

หลวงพ่ : ถ้าตัวเจตจำนง ถ้าเราตีความนะ คือการตั้งใจ คือสติ เป้าหมาย ถ้ามี
เป้าหมายปั๊บนี้ เรามีเป้าหมายปั๊บ เราก็พุทธโศของเราไปเรื่อยๆ มีเป้าหมาย ถ้ามีเป้าหมาย

ปีบเราก็ส่งออก แต่ความจริงในธรรมะเป้าหมายคือทวนกระแส คือเป้าหมายเราจะเข้ามาค้นหาจิตเราเอง

ทีนี้คำภาวนาต่างๆ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธนี่ พุทฺโธใครเป็นคนนึก พุทฺโธวิตก วิจารณ์ ถ้าจิตวิตกขึ้นมา จิตไปไหน ถ้าเราไม่นึกพุทฺโธ อย่างที่กำหนดกันอยู่ เราบอกว่า พวกนามลงนามรูป เราพูดเลยว่าตัดรากถอนโคน ตัดรากถอนโคนเพราะอะไร เพราะอย่างที่ว่าความคิด ความคิดนี่เห็นใหม่ หลวงปู่ดุลย์พูดเอง ความรู้สึกเป็นรูป จิตนี้เปลี่ยนแปลงเป็นรูป ความคิดเป็นนาม เพราะมีรูปคือมีใจ พอมีนามมีความว่าง มันหมุนไป นั่นภพชาติเกิด

หลวงปู่ดุลย์พูดอย่างนี้เลย ทีนี้ถ้าเรากำหนดนามรูป กำหนดออกไป กำหนดออกไปที่ความคิด พอความคิดมันดับ ถ้าความคิดมันดับ แล้วเรากำหนดออกไป ความคิดมันดับ ดับมันก็ตัดขาด ไม่มีอะไรเลย แต่ถ้าเรากำหนดพุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธนี่ ใครเป็นคนกำหนด เราต้องคิดซะใหม่ ถ้าเราคิดนี้ นี่สายใยมันเข้ามาถึงตัวรากใจ ตัวจิตใจ ฉะนั้นตรงที่เขาที่กำหนดกันอยู่นั้นนะ มันแบบว่า เราใช้คำว่าตัดรากถอนโคนเลย คือว่ามันคิดให้หายไป พอมันคิดให้หายไปแล้วใครเป็นเจ้าของ

แต่สำหรับเรา เราพูดเลยนะอย่างเรา อย่างพวกเรา จะทำธุรกิจ จะทำธุรกิจ จะโอนเงินผ่านบัญชีในตลาดเงิน เราต้องเปิดบัญชีเราใหม่ ถ้าเราไม่มีบัญชีมันโอนเงินให้ใครล่ะ มีแต่ฝากเขาได้ แต่เขาโอนเข้ามาไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราหาจิตหาภาวสะหาภพหาตัวเองไม่เจอ จบ มันตัดราก เพราะเพราะกิเลสมันอยู่ที่นี้ไง เห็นใหม่ แล้วอย่างที่พูดเมื่อกี้นี้บอกว่า พอกำหนดแล้วนี่มันว่างๆ ว่างๆ นั่นล่ะ มันไปหมดคนะ

โยม : มันไม่ใช่ว่าง หลวงพ่อ แต่มันแค่มันเป็นความสงบ

หลวงพ่อ : ใช่

โยม : มันมีความสงบแล้วมันก็ แต่บางครั้งมันจะเกิดเหมือน เหมือนมันเรลิมอะไรต่างๆ อย่างนั้น

หลวงพ่ : เออ มันว่างๆ อย่างนั้นมันส่งออกหมด เหมือนคิดให้ว่างไป ปฏิเสธ ความมีอยู่ของเราไป เราถึงใช้คำว่าตัดรากถอนโคนไป ปฏิเสธต้นขี้ไป ปฏิเสธความมีอยู่ ของเราเห็นไหม แต่ถ้าเรากำหนดพุทโธ พุทโธ พุทโธนี้ หรือปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญา อบรมสมาธิใครเป็นคนคิด มันมีราก สำคัญว่ามันมีราก แล้วถ้ามันถึงรากนี้เห็นไหม นี่ๆ บัญชีมัน มาถึงจิตใจ ปฏิสนธิจิตที่มาจากนี้ไง แล้วข้อมูลมันอยู่ที่นี้ไง

อย่างที่เราพยายามโต้แย้ง อย่างเมื่อก่อนเราโต้แย้งตรงนี้ บอกว่ามันเป็นไปได้ ไม่ได้ เพราะอะไรรู้ไหม เพราะคนเรานี้ถ้ามันไม่กลับมาที่บ้านมัน มันไม่ทำความสะอาดที่บ้าน มัน มันสะอาดไม่ได้หรอก

โยม : คือบางครั้งผมก็แปลกใจ พอลองพิจารณาดูผมว่ามันน่าจะเป็น ผมก็เลย ถามหลวงพ่ว่า มันอาจจะไป ไอ้ตัววิปัสสนากิเลสไปไหมครับ

หลวงพ่ : ไม่ ยังไม่ใช่ เราจะพูดอย่างนี้นะ ไอ้อย่างที่โยมเข้าไปวิปัสสนากิเลสนี้มันยังไม่มาหรอก เพราะอะไรรู้ไหม เริ่มต้นของเรา เริ่มต้นการปฏิบัติ มันเป็นโลกียปัญญา กับโลกุตตรปัญญา ในเมื่อโลกียปัญญา ความคิดของเรานี้เป็นสามัญสำนึกทั้งนั้น เป็น ความคิดของมนุษย์ มันเรียกโลกียปัญญา แล้วพอพระพุทธเจ้านิพพาน หรือถ้าหากกิเลส แล้วนะ “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้าอีกแล้ว” แล้วความคิด เรา มันมารครอบหมดไป เราเห็นมารหรือยัง แล้วเราแก้ไขอะไรหรือยัง ถ้ายังไม่แก้ไข อุปกิเลสอยู่ที่ไหน มันหายากินไปที่จะเป็นอุปกิเลส

โยม : มันยังจับไม่เจอ

หลวงพ่ : ใช่ ไม่ต้องไปกังวลไป นี่ๆ รู้มากศึกษามากแล้วก็กังวลไปหมดเลย ไอนั้น จะเป็นไอนี้ เหมือนเรานี้ เขาบอกเลยนะนี่มันจะเป็นเอดส์ โอ๊ย..กูก็ทำ...อะไรไม่ได้เลยนะ กลัวแต่เป็นเอดส์ เพราะกูยังไม่ได้เป็น เลยไม่ทำอะไรเลย ไปกลัวอะไร ก็ยังไม่ได้เป็น กู ยังแข็งแรงอยู่ หรือถ้าเขาเป็นเอดส์ ถ้าเขาเป็นเอดส์ เป็นเอดส์ก็ต้องรักษา

นี่ก็เหมือนกัน กิเลสจะเป็นอย่างนั้น ไอนั้นจะเป็นอย่างนั้น แล้วก็กลัวกันไปหมด เลย นั่นก็จะเป็นกิเลส นี่ก็จะเป็นกิเลส อย่างพูดคำเมื่อกี้ที่มันบอกว่า ต้องทุ่มเข้าไปเลย คำว่าเป็นกลางนี่นะ คำว่าเป็นกลางนี่นะมันเป็นโดยผลที่มันจะเป็น แต่เราไปบอกว่าเป็น

กลางซะก่อน เหมือนกำลัง ถ้าเราลงกำลังไป ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ เรายกของ มันยกได้ขึ้นใช้ใหม่ เราบอกว่าเราเป็นกลาง แล้วกเบาๆ อย่างนี้ ของมันจะขึ้นใหม่

ในการปฏิบัติก็เหมือนกัน เราจะบอกว่าเป็นกลางไม่ได้ ในการปฏิบัตินี้นะทุ่มไปทั้งตัวเลย ไม่มีกลาง ทุ่มไปเต็มร้อย

โยม : ถ้าอย่างนั้นตัว ไอ้สิ่งที่เกิดคือไอ้ตัว แม้แต่ความสงบ กลาง ระวังอารมณ์ที่มันลดละลงไปจริงๆ มันก็เหมือนกับโดนกิเลสมันไอนี้อยู่หรือเปล่าครับ

หลวงพ่ : เราปฏิบัติอยู่ เราจะไม่เห็นกิเลส กิเลสมันก็ ถ้าเวลาเราปฏิบัตินี้เราจะบอก หลวงตาจะพูดอย่างนี้ หลวงตาบอกว่าในเวลาปฏิบัติ กิเลสนี้มันจะปฏิบัติกับเราด้วย เวลาปฏิบัติไป อย่าคิดว่ากิเลสมันจะเปิดทางให้เรานะ กิเลสนี้มันแบบว่ามันบังเรามาตลอด ถ้าเรายังไม่ได้เห็นตัวมัน ยังไม่ได้ชำระมัน มันจะบังเรามา พอบังเรามา พอเวลาเราปฏิบัติไปแล้วนี้เห็นใหม่ เราไม่เข้าใจ เราให้คะแนนการปฏิบัติเราสูงเกินไป แต่ความจริงแล้วเราไม่มีหน้าที่ให้คะแนนหรือตัดคะแนน มันจะเป็นสันทิฐิติโก เป็นปัจจัยตั้งที่เรา รู้ชัดเจน

ที่นี้พอรู้ชัดเจนอย่างนั้นนี้ เพราะโยมพูดคำเมื่อกี้นี้ คำว่าเป็นกลาง อันนั้นมันติดใจเรามากเลย ติดใจเรามากเลยเพราะอะไรรู้ใหม่ ติดใจเรามากเพราะว่า โยมเองเสียโอกาสเอง โยมเองนี่ควรจะได้ผลที่เต็มร้อย โยมไปบอกว่ากูเอา ๕๐ เปอร์เซ็นต์ กลาง โยมเสียโอกาสไป ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ไอ้คำนี้มันคาใจเราเลย

แต่ถ้าเราทำอะไรเราทำเต็มร้อยไปนี้ เราได้ผลเต็มร้อย มันจะถูกจะผิดก็เต็มร้อยนั้น แล้วแก้ไขเอา ไม่ใช่เราทำแค่ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ กลัวว่ามันจะผิดใจ อีก ๕๐ เปอร์เซ็นต์ละไว้ก่อน โอ้โฮ...เสียตายโอกาสมากเลย เพราะความเห็นผิด

โยม : อย่างนั้นถ้าพุทธโธเราก็คือไป แบบว่า

หลวงพ่ : ใช้ ใส่เข้าไปเต็มทีเลย เราแก้พระ มีพระมาหา เขาบอกว่า ในวงการปฏิบัติ เขาบอกว่าเวลาอัปนาสมาธินี้พุทธโธต้องหาย แล้วนี่ความจริงข้อเท็จจริงมันเป็นอย่างนั้น

เหมือนเราต่อขมยนี้ เราต้อนคู่ต่อสู้เข้ามามนี้ แล้วเราไม่ทำ...อะไรมันเลย มันก็ปลิ้นออก ไอ้เรานี้โดนต้อนเข้ามาม กูต้องจะ จะมึงอยู่แล้ว นี่มันพุทโธ พุทโธเข้าไปนี่ มันเผชิญหน้ากับมันอยู่แล้ว

โยม : คือให้ลั่น ให้พุทโธลั่นอยู่ข้างในใจไหมครับ

หลวงพ่ : ลองดูเลย แหม..มันมีคนทดสอบ หลวงปู่เจี๊ยะนี่ ที่แรกท่าน.. แบบว่าเรานี้มันคนเถียงแก่ง เรานี้ต้องโต้แย้งอย่างเดียวกันนะ แล้วท่านทำพิสูจน์ ต้องพิสูจน์กัน เรานี้จริงๆ เราพูดอะไรนี่เราอยากให้พิสูจน์ เพราะว่าเราทำอะไรมาเราพิสูจน์กับครูบาอาจารย์มาเยอะ ถ้าวิธีการไหนท่านบอกอย่างไรบ๊อบต้องพิสูจน์ เราไม่เคยเชื่อใคร โดยที่เชื่อกันมา

โยม : ผมก็เคยลอง เคยลองมันก็ เคยลองแต่ว่ามันยังไม่ถึงอย่างที่หลวงพ่ที่ว่า เพราะว่ายังไม่ได้เอาไปจริงๆ

หลวงพ่ : ใส่เข้าไปเต็มๆ เลยละ พุทโธ พุทโธ พุทโธอยู่อย่างนั้นละ

โยม : แต่ที่ คือเวลาพิจารณาจะคิดว่าน่าจะเป็นใช้ในทางที่หาเหตุผล มาหักล้างอยู่ข้างใน พอเวลามันสงบนี้บางทีมันเห็นไอ้ตัวที่ความคิด

หลวงพ่ : เดียวนะ ตรงนี้เราเสียดายโอกาสไป ทุกคนคิดว่าสมณะนี่มันจะไม่มีประโยชน์ แล้วต้องหาเหตุผลมาหักล้าง การหาเหตุผลนั้นนะ ถ้าจิตมันเป็นพุทโธนะ เหตุผลนะมันเป็นเหตุผลของธรรมะ ถ้าจิตเรายังไม่เป็นสมาธินะ เหตุผลนั้นเป็นเหตุผลของโลกียะ ต่างกันเยอะมาก ไอ้ที่หาเหตุผลกันอยู่นี้ เอาตัวไม่รอดสักคนหนึ่ง แต่ถ้าจิตมันลงแล้วนะ แล้วมาหาเหตุผลนะ มันเป็นโลกุตตรธรรมนะ ไอ้โฮ.. เมื่อก่อนนี่กูมองไม่ออกวะ เมื่อก่อนทำไมไม่เป็นแบบนี้วะ ไอ้โฮ..ความเห็นนี่ต่างกันเลยนะ ฟ้ากับดินเลย

นี่เราเสียดายไอ้พวกที่บอกว่าสมณะไม่มีประโยชน์ มึงยังไม่รู้จัก เราบอกเลยนะ สมาธิสมณะนี่มันเป็นระหว่างทางสองแพร่ง ถ้าในสมาธินี้มัน ถ้าไม่มีสมาธิ มันจะออกเป็นโลกียปัญญา ถ้ามีสมาธิมันจะเป็นโลกุตตรปัญญา ตัวสมาธินี้แหละเป็นตัวแบ่งความคิดเราว่าเป็นโลกุตตร หรือเป็นโลกียะ

โยม : อย่างนั้นก็คือพื้นฐานต้องเอาตรงนี้ก่อนใช่ไหมหลวงพ่อ

หลวงพ่อ : ตัวสมาธินี้แหละเป็นตัวแบ่งความคิดเราเอง ว่าเป็นความคิดโลกหรือเป็นความคิดธรรม ถ้ามีสมาธิมันจะเป็นความคิดธรรม แล้วพอความคิดธรรมเกิดขึ้นมาแล้ว ไอ้ที่เขาบอกว่า นี่เวลาอ่านธรรมะพระพุทธเจ้าสอนนี่ อริยสัจเป็นอย่างนั้นอย่างนั้นนะ ปากเป๊กปากแฉะ แต่ถ้าเป็นสมาธิไปพิจารณา โอ้โฮ..มันถอนอุปาทาน มันถอนกิเลสจริงๆ

ที่เรานั้นสมาธิ ที่ครูบาอาจารย์พวกเรานั้นสมาธิกันตรงนี้ไง ถ้าสมาธิแล้วมันเหมือนเรามีเงินสดในมือ ถ้าไม่มีสมาธิเราไม่มีเงินสด เงินสดในมือนี้ มันจะซื้อ...อะไรก็ได้ ถ้าไม่มีเงินสดในมือเลย อยากได้ เชื่อก่อนได้ไหม ต่อรองฉิบหายเลยนะ กูจะเอา แต่เขาจะให้ไม่ให้อีกเรื่องหนึ่ง

นี่คือความคิดใจ คิดธรรมะเหมือนกัน ปรุงแต่งธรรมะเหมือนกัน ตัวสมาธิตัวสมณะนี้สำคัญมาก ในวงการปฏิบัติตัวนี้สำคัญมาก เพราะขาดตัวนี้ แล้ววิตกวิจารณ์ธรรมะกัน ถึงเป็นความคิด เวลาจิตดี พอคุยกันธรรมะดีๆ โอ้โฮ.. สดชื่นแจ่มใส มันก้าวออกไป มัน..เหยื่อก็แตกแล้ว ไม่มีทาง

โยม : ผมก็พยายาม คือสอบไป เราก็ดูตัวเราไม่ใช่ว่า เอ๊ะมัน

หลวงพ่อ : เพราะ ! เพราะขาดสมาธิจำไว้ เพราะขาดสมาธิ นี่เพราะขาดตรงนี้ไง ครูบาอาจารย์ถึงเน้นตรงนี้ พระป่าเรานั้นตรงนี้มาก ถ้าจิตเราไม่สงบก่อน จิตไม่สงบก่อนนะ ธรรมะนี้มันก็เหมือนเราตริกในธรรมนี้ ตริกในธรรม วิตกวิจารณ์ในธรรมนี้ ทั้งปีทั้งชาติ

โยม : มันก็มีผลสนองมาบ้าง แต่ว่า

หลวงพ่อ : ใช่

โยม : มันก็เบาบางไปบ้าง แต่

หลวงพ่อ : ไม่มีทาง เป็นไปไม่ได้ เอาหัวยื่นยัน

โยม : คือแต่มันจะไม่ได้ขาดแน่นอน

หลวงพ่ : ไม่มีทาง มรรค ๘ มรรค ๙ ไม่มี มรรค ๘ เป็นสัมมาสมาธิ

โยม : ผมคงต้องกลับไปหาฐาน พื้นฐานตรงนี้ผม

หลวงพ่ : เพราะทั้งตรงนี้กัน ถึงไม่ได้เรื่องเลย

โยม : คือยังไงต้องทำสมาธิให้เต็มกำลังก่อน

หลวงพ่ : ไซ้ คำว่าทำสมาธิให้ได้ก่อน นี่คนมาปฏิบัติแล้วก็บอกว่า โอ้โฮ..แล้วเมื่อไรจะได้สมาธิล่ะ ที่เขาพูดกันอยู่นี้ เพราะว่าพุทโธนี่ นี่หลงกันทั้งปีทั้งชาตินะ แล้วเมื่อไรจะได้วิปัสสนาล่ะ ไซ้ ! การใช้ปัญญานี้ใช้ได้ทุกเมื่อ แต่ถ้าเรารู้แล้วนี่ การใช้ปัญญาของเราคือปัญญาอบรมสมาธิ เรบอกเราคำนอยู่ตลอดเวลาว่า การปฏิบัติทุกแนวทาง การปฏิบัติทุกๆ อย่าง ผลของมันคือสมณะหมด ไม่มีวิปัสสนาหรือ ไม่มี ! ไม่มี ! เพราะอะไรไซ้ใหม่ เพราะจิตเรายังไม่สงบ ไม่มีวิปัสสนาหรือ แต่ถ้าจิตเราสงบแล้ว มันถึงจะวิปัสสนาไซ้ใหม่ แล้วเมื่อไรจิตจะสงบล่ะ ถ้าไม่สงบนี้ การปฏิบัติทุกอย่างเป็นสมณะหมด ถ้าเราจะปฏิบัติ เราก็ใช้ปัญญาของเรา นี่ มันก็เป็นสมณะ เป็นอะไรไป

โยม : มันก็คือมันมีความสงบเข้ามา

หลวงพ่ : ไซ้ ก็คือสมณะนี้แหละ

โยม : ต่อให้พิจารณาอย่างไร คือหมายถึงเราหักไปหักมานี้ มันก็รวมกันปั๊บ.. มันก็เรียบร้อย มันก็สงบเฉยๆ

หลวงพ่ : ไซ้ แต่มันมีเล่ห์กลตรงนี้ไง แต่ถ้าเราเข้าใจผิด เราเข้าใจว่าการใช้ปัญญา ที่ฝ่ายปฏิบัติที่เขาเสียกันเสียตรงนี้ไง เสียว่าการใช้ปัญญานี้คือวิปัสสนา

โยม : คือไปหลงว่า

หลวงพ่ : หลงว่านี่เป็นวิปัสสนา แล้วพอหลงว่าเป็นวิปัสสนา พอมันสงบเข้ามาใช้ใหม่ มันปล่อยเหมือนกัน ก็คิดว่ามันปล่อยไง แล้วเดี๋ยวพอมันปล่อยนี้ ก็เลยนี่นะพอเวลามันปล่อยแล้ว มันรู้ว่าธรรมะนี้มันคง.. เวลามันออกมาเนี่ยมันแรงบวกมันสองเท่า

โยม : ใช้มันปรี๊ด บางทียังงเลย

หลวงพ่ : นี่ไง เพราะว่า เพราะถ้าคนปฏิบัติ ครูบาอาจารย์เราท่านรู้ถึง โอ้โฮ..คนถ้าปฏิบัติมานี้ มันต้องผ่านเหตุการณ์ขึ้นมาทั้งหมด ฉะนั้นไอ้ผู้ที่ไม่เคยทำมานี้ พอมันมาเห็นสภาพแบบนี้ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะมันเทียบตำราไง

ทฤษฎีบอกว่า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา เราใช้ปัญญาแล้ว แล้วพระพุทธเจ้าบอก สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภวานามยปัญญา มันก็ไม่ว่าอีก เพราะมันไม่เคยพบปัญญาที่แตกต่างกัน ๓ อย่างนี้ ความใช้ความคิดคือใช้ปัญญา เวลาเราพูดกับพระนะบอกว่า ความคิดสมองนี่นะ ฆ่ากิเลสไม่ได้หรอก ต้องความคิดของจิต ความคิดโลกียะนี่ความคิดของสมอง

สมองคืออะไร คือความจำ คือสติ พอมันสงบเข้ามามันอยู่ที่กลางหัวอก เพราะกิเลสมันอยู่ที่นี้ แล้วถ้าภวานามยปัญญาที่เกิดนี้ มันเกิดในปัจจุบัน เกิดในปัจจุบันในจิตนั้น ความคิดสมองนี่ สมองของคนนี่นะ นี่มันเป็นสสาร มันต้องมีพลังงานคือตัวจิตนี้กมันเหมือนตัวจิตพลังงาน สมองมันถึงทำงานได้

ฉะนั้น ความคิดของเราเนี่ย ความคิดสมองนี่โลกียปัญญา แต่ถ้าเราจิตสงบปั๊บ จากความคิดสมองนะ มันจะมาอยู่ความคิดที่จิต คำว่าปัจจุบันคือเดี๋ยวนั้น ไม่มีระยะห่างเลย ใจ แต่ถ้าความคิดโลกนี่ระยะห่างมันเยอะนะ เยอะเพราะอะไร เพราะเราคิด เราคิดซ้อนได้เห็นใหม่ ให้มันเร็วขนาดไหนความคิดเราเนี่ย เราคิดเรื่อง ตามธรรมชาติของจิตนี้มันคิดได้อย่างเดียว แต่ทำไมเราคิดซ้อนได้ล่ะ

แล้วนี่ ยังอีกไกล ถ้าใครไม่เคยเห็นภวานามยปัญญา หรือพูดภวานามยปัญญาไม่เป็นนะ ไม่มีสิทธิ์หรอก ไม่มีสิทธิ์ แล้วภวานามยปัญญา ปัญญาส่วนๆ จะเกิดจากภวานาไม่เกี่ยวกับอะไรเลยนี้ มันคืออะไร ภวานามยปัญญามันคืออะไร ปัญญาอย่างนี้ต่างหากพระพุทธเจ้าปรารภ

นี่การที่เราปฏิบัติกันนี้ คนนี้ เอ็งจะเรียนปริยัติ เรียนอะไรก็ได้แล้วแต่ โทษนะ ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ไม่ได้ปฏิบัติซะนะ ต้องเรียนต้องเข้าใจมัน เอ็งจะเรียนขนาดไหนนะ เอ็งจะเข้าใจนะ เอ็งจะได้ประกาศแม่ง ๑๐๐ ใบ ๔๐๐ ใบ ๕๐๐ ใบนะ มึงทำ...อะไรไม่ได้ หรือก มันแค่นั้นแหละ นี่สุดมยปัญญา จินตมยปัญญาละ แล้วภาวนามยปัญญา ถ้าจิตมัน ไม่สงบนี้ โห้ จิตมันสงบเข้ามาอย่างไร พอจิตมันสงบเข้ามาแล้วนะ มันออกรู้อย่างไร ออกรู้อะไรใหม่ๆ นี่ผิดหมด เพราะอะไรรู้อะไรใหม่ เพราะอย่างที่ว่านี้ มันยังเคลื่อนไหวอยู่ มันยังมี อดีตอนาคต มันยังไม่ใช่ปัจจุบันไง

จิตออกรู้อะไรเห็นใหม่ ออกรู้อะไรมันส่งออกหรือเปล่า พลังงานได้ออกทำงานหรือเปล่า มันจะเข้ามาถึงจิตได้ไหม ยังไม่มีใช่ใหม่

โยม : ยัง เวลามันออกนี้ หลวงพ่อ เราต้องบังคับกลับใหม่

หลวงพ่อ : ไม่ ไม่ ไม่มีทาง

โยม : พิจารณาตามไปเลย

หลวงพ่อ : ต้องพิจารณาไปอย่างนั้น ไอ้เรื่องนี้เราจะอธิบายให้ฟังว่า ขณะผลของมัน จะเกิดใจ แต่ขณะผลจะเกิดนี้ คนที่จะ นักมวยแชมป์โลกนี้นะ มันโนเนมมาทั้งนั้นละ ไม่มีใครฝึกมาแล้วเป็นแชมป์โลกเลย ไม่มี ในการปฏิบัติทุกคนเป็นอย่างนี้หมด แชมป์ไม่ต้องห่วงหรอกว่าจะดิ่งไม่ดิ่งนี้ ต้องให้จิตสงบ แล้วก็ฝึกไป พอฝึกไปแล้วนี่มันอยู่ที่ อำนาจวาสนาของคน อำนาจวาสนาของคน

คนเราเกิดมาด้วยกันนี่นะ สร้างบุญมาไม่เท่ากันหรือก พอสร้างบุญมาไม่เท่ากันนี้ บารมีธรรม ความวุฒิภาวะของจิตแตกต่างกัน อย่างคนนี่ถ้าสร้างบุญมามากนี้ คนบอกเขา เดือนนี้มันเข้าใจได้ อย่างเรานี้คนหยาบนี้ ใครเดือนอะไรก็รู้อะไรไม่รู้ละ เอ๊ะ..ทำไมมันว่าถั่ว มันต่างกัน ไอ้การปฏิบัติก็ติดอยู่ตรงนี้ด้วย ไม่ใช่ปฏิบัติแล้ว จำไว้ถ้ามาวัดแล้วจะให้ เหมือนกันหมดเลยนะ บอกคนละ ๕ บาท ๕ บาท ให้เท่ากันหมดเลยนะ ไม่ใช่หรือก ๕ บาทของคนใช้ไม่เป็น ๕ บาทนั้นไม่มีค่าอะไรเลย คนใช้เป็น ๕ บาทนี้มันเอาไปสร้าง เนื้อสร้างตัวได้นะเว้ย

ฉะนั้นนี่สูตรสำเร็จมันไม่มี เราต้องเทียบอารมณ์เราเป็นอารมณ์ๆ ไป เทียบเป็นคราวๆ ไป ต่อสู้เป็นคราวๆ ไป ต้องต่อสู้ไปเรื่อยๆ อย่างนี้

โยม : คือไม่ต้องไป

หลวงพ่ : ไม่ต้องไปซีเรียส

โยม : ไม่ต้องไปคาดหวัง ไม่ต้องไปคิดว่านี่น้อยนี่มากนี่อะไร

หลวงพ่ : ถ้ามีคาดหวังนะมีตาย นั่นละกิเลส กิเลสอีกตัวหนึ่งมันตัดหัวมีง

โยม : (เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : ฉะนั้น นี่พอเวลาที่มันเคลื่อนไปมันอะไรไปนี่ พอจะว่าปัญญามันออกนี้ มันออกไปพิจารณาบ้าง ถ้ากำลังมันทำหน้าที่มัน.. มันปล่อยนี้เขาจะเรียกตังคพหาน มันยังไม่ฆ่ากิเลสหรอก มันฝึกฝนของมันเรื่อยๆ จนมันชำนาญ อย่างที่ว่าที่เป็นกลางเป็นกลางนี้ มรรคสามัคคี เป็นกลางคือมรรคสามัคคี มรรค ๘ มันรวมตัวกันอย่างไร แล้วสมุจเฉตพหาน กิเลสขาดอย่างไร นี่ก็เป็นกลาง

โยม : อ้อ..นั่นคือกลางจริงๆ

หลวงพ่ : ใช่ มันไปกลางอยู่นั้น มันไม่กลางตรงนี้หรอก ใ้่นี่กลางแบบพันธมิตรนี้ กลางไม่เอาไหนไง กลางไม่รู้รู้เลยไง คือใครชนะกูเข้าด้วย

โยม : อ้อ..เหมือนกับว่าโดนดวงอยู่ เหมือนกับลักษณะว่ากิเลสมันยัง

หลวงพ่ : ใช่

โยม : มันเป็นความสงบ แต่มันเป็นสงบที่ไม่ใช่

หลวงพ่ : ใช่ เป็นความสงบ ความสงบที่มัน เขาเรียกขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ ที่นี้พอสงบอย่างนี้บ๊อบนี่นะ มันก็เหมือนกับ เราเปรียบเหมือนรีไซเคิลน้ำ เวลาเราพูดอธิบายให้โยมฟังนี้ ว่าการทำความสงบของจิตนี้ จิตเหมือนน้ำเสีย น้ำเสียนี้พอเวลาเราเติม

ออกซิเจนแล้วเราปั่นมันนี่ มันก็จะดีขึ้นนิดหน่อย ถ้ามันนิดหน่อยปั๊บ มันดีขึ้นมาเราก็หยุด น้ำมันสะอาดไปไม่ได้

ฉะนั้น ถ้าจะให้มันเป็นน้ำดีนี่ เราต้องปั่น เราต้องเติมออกซิเจน เราต้องกวนต้องทำให้ของเสียมันตกตะกอน แล้วให้เป็นน้ำดีให้ได้ พุทโร พุทโร พุทโรนี่มันไปปั่น แล้วพอปั่นได้หน่อยเดียวก็หยุด ว่างๆ ว่างๆ นั่นล่ะ

โยม : อ้อ..แล้วเราก็ดำรงอยู่กับความว่างอย่างนี้หรือ

หลวงพ่ : ใช่ แล้วน้ำมันจะสะอาดขึ้นมาได้ไหม ฉะนั้นหน้าที่ของเรา มันไม่ใช่หน้าที่ของเราว่าจะให้น้ำเสียน้ำดี หรือเป็นน้ำเสียหรือน้ำดีเมื่อไร หน้าที่ของเราคือปั่นน้ำอย่างเดียว น้ำจะเสียหรือน้ำจะดีขึ้นมา มันอยู่ที่คุณภาพของน้ำ พุทโร พุทโร พุทโร พุทโรนี่ จิตมันสงบ มันเป็นสภาพของจิต ไม่ได้เกี่ยวกับหน้าที่ของมึงเว้ย

โยม : ไม่ต้องไปห่วงอารมณ์ ไม่ต้องไป

หลวงพ่ : ทั้งนั้น ! ทั้งนั้น ! ทั้งนั้นเลย ! ไอนี้..น้ำนี่สะอาดแล้วนะ อีกสองรอบสะอาดนะ เวิร์กมันไม่สะอาดหรอก ไม่สะอาดหรอกเพราะมึงคาดหมายเอง

โยม : มันเหมือนว่าถูกลงอยู่

หลวงพ่ : นี่ ตรงนี้ๆ แล้วตรงนี้ถ้าพูดอย่างนี้ปั๊บนี่มันต้องอยู่ที่นี้ อยู่ที่ว่าเรานี้ อยู่ที่เรานี้จิตได้สำนึก จิตได้สำนึกเรานี้ เวลาพูดธรรมะกันนี้เป็นธรรมะพระพุทธรเจ้า แต่จิตได้สำนึกนี้มันก็รู้ครึ่งกึ่งๆ คือมันก็มีความสงสัยอยู่ข้างใน อันนี้ก็เหมือนกัน พุทโรนี่ก็กึ่งๆ ละล้าละลังอยู่ข้างใน เราถึงทุ่มไปหมดเลยใจ

โยม : ครับ เพราะว่า คือผมก็พยายาม พยายามจะทำความรู้จักกับกิเลสเราว่าจริงๆ แล้วมันอาจจะเป็นเพราะเราเสียดายความสงบนี้ อะไรอย่างนี้

หลวงพ่ : แน่แน่นอน ใช่

โยม : เราก็จะไปน้อมให้มันสงบ แล้วก็ค่อยๆ เข้าไปดูความเปลี่ยนแปลงในตัวที่

หลวงพ่ : แล้วความสงบนี้ะมันกึ่งๆ มันจะมีความสงบๆ จริงๆ มันด้วย แล้วก็ก็มีเราสร้างด้วยรวมกัน มันเลยไม่จริง

โยม : เพราะว่าบางทีมันก็เป็นอะไรที่

หลวงพ่ : มันกึ่งๆ มันกึ่งๆ มันถึงไม่สงบ มันไม่สงบเพราะอะไร เพราะเราพุทโธอยู่แต่จะให้ลึกกว่านั้นมันก็ไม่ไป เพราะอะไร เพราะว่ามันสร้างขึ้นมา

โยม : มันเหมือนมันไปต่อ มันจะไม่ต่อ แล้วเราทำความพยายามทำ มันอยู่ได้ อยู่ได้ ชั่วโมง ๒ ชั่วโมงก็อยู่ได้ คืออยู่ไปแล้วไม่มี มันเหมือนกับไม่มี

หลวงพ่ : ครูบาอาจารย์เราบอกว่านี่แน่ไว้ใจ ไปแน่ไว้เฉยๆ แล้วเกิดประโยชน์อะไรขึ้นมา ถ้าไปแน่แล้วเราไปแน่เอง เหมือนเราเอาของไปแน่ไว้ แต่เราไม่ทำความสะอาด มัน นี่ก็เหมือนกันเราไม่กำหนดพุทโธยึดเข้าไปอีก

พุทโธนี้ะเวลาเราพูดกับโยมนี่ เราอธิบายนี้ พุทโธนี้เป็นกระดานหก พุทโธ พุทโธนี้เหมือนกระดานหก หกจากจิต จิตปกติเข้าเป็นสมาธิ แต่เราพุทโธเราไม่ยอมกระดกเข้าไปนี่ พุทโธ พุทโธก็งั้น โอ๊ย..พอแล้ว พุทโธ พุทโธ พุทโธพอแล้ว โอ๊ย..เวรกรรมฉิบหาย อัดแหม่งเข้าไปเลย พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ มันพรวดเข้าไปเลยนะ ลักหนสองหน อ้อ..

ส่วนใหญ่นี้ ๑. โดยหลักเป็นอย่างนี้ ๒. คนเรานี้จิตใจอ่อนแอ ไม่เข้มแข็ง ไม่ต่อสู้กับมัน คนเรานี้วุฒิภาวะของจิตสำคัญมากนะ เราพูดบ่อย เวลาคนนี้บอกทำสมาธิ แล้วไม่ค่อยได้สมาธินี้ เราบอกว่า เอ็งนี่หวังแต่สมาธิกัน อยากได้สมาธิกัน ต้นไม้ไม่ได้ปลูกเลยอยากกินทุเรียน คนจะกินทุเรียนนะ เขาต้องเอาเมล็ดทุเรียนไปเพาะนะเว้ย แล้วก็ดูแลต้นมันกว่าต้นมันจะโตขึ้นมาจะ ทุเรียนมันจะไปออกที่ปลายต้นนั่นล่ะ

เราจะปฏิบัติทำสมาธิกันนี้ เราต้องกลับมาดูเราด้วยว่า ความสภาพร่างกายของเรา นี่ อาหารการกินทุกอย่างนี้มันต้องดูตรงนั้นด้วย ทำไมเราต้องถือศีล ๘ มันไม่มีอาหารเย็น ถ้าอาหารเย็นนี้ทำให้กระเพาะนี้เต็มเลย พุทโธ พุทโธ สลับว่างนอนไป ถ้าตรงนี้มาช่วยนี้ การภาวนามันจะดีขึ้น ศีล สมาธิ ปัญญา เราเอาแต่สมาธิ สมาธิ ศีลคือการดำรงชีวิตปกติเรา

โยม : ต้องมีตรงนั้นเข้ามาด้วย

หลวงพ่ : ไซ้ ก็ต้องกลับมาดูตรงนี้ด้วยไง ถ้ากลับมาดูตรงนี้ด้วยนี้ ถ้าจะกิน พระพุทธเจ้าสอนไว้แล้ว อาหารอย่างเบา ผัก อาหารอย่างกลางผสมกัน อาหารอย่างหนัก ก็คือพวกเนื้อสัตว์ ถ้าจำเป็นต้องกิน เราก็กินแต่ผัก เจี้ยวๆ เอา คืออย่าให้มัน แบบว่า ร่างกายนี้พลังงานมันเหลือใช้ไง ทำไมพระอดอาหารกันทำไม อดอาหารไม่ได้ฆ่ากิเลส นะมิ่ง อดอาหารนี้หิวฉิบหายเลย แต่อดอาหารนี้ท้องนี้โล่งเลยนะ เราอดอาหารบ่อย อดอาหารเพราะอดอาหารนานๆ ไปนี้ เหมือนคนฟื้นไข้ สมมุติเราเจ็บไข้ได้ป่วยแล้วหายนี้ เป็นอย่างนั้นเลย เบา แล้วพอจะมากาวนาก็มีโอกาส

อดอาหาร อดอาหารบ่อยๆ นี้ เหมือนกับคนไข้นี้ เราอดอาหารยาว แล้วพอมานั่น แล้ว มันจะเหมือนเราฟื้นจากไข้ คนฟื้นจากไข้เขาต้องบำรุง เพราะว่าพลังงานมันจะไข้ ไปหมด อดอาหารนานๆ จะเป็นอย่างนั้นเลย ร่างกายจะเป็นเหมือนคนไข้ เบา นี้ไอ้ตัว นั้นปั๊บนี้มันทำให้จิตใจมันมีทางออกได้มากขึ้น

โยม : มันต้องอาศัยปัจจัย ส่วนประกอบ

หลวงพ่ : ไซ้ ส่วนประกอบตรงนี้ แล้วเราแนะนำไปนะ หลายคนบอกดีขึ้นไป ดี ขึ้นมาเลย แต่ถ้าเราไม่ได้คิดถึงใจ เราก็กินว่ามันก็ธรรมดา ก็กินธรรมดา แต่คิดธรรมดา แล้วทำไมไม่ได้ผลล่ะ ทำไมมันไม่ดีขึ้นล่ะ มันก็จะต้องมีเทคนิค มีอุบาย มีการต่อสู้กับ มันใจ ต่อสู้กับกิเลสของเรา

โยม : อาจจะไม่ต้องแบบว่าเวลานี้ เวลานี้ ไม่จำเป็นอย่างนั้น

หลวงพ่ : ไซ้ เราก็ดูความเหมาะสม

โยม : อยู่ที่จังหวัดพะเยา แต่บางทีมันเหมือนไอ้ความอยาก ไอ้อารมณ์ที่จะทำ มัน เหมือนบางทีมัน พรีบ ! ขึ้นมาอยากจะทำ บางทีมันก็อะไรก็ไม่รู้ บางทีมันก็

หลวงพ่ : ต้องค่อยๆ ดูไป

โยม : แต่ก็พยายาม พยายามไม่โกงตัวเองว่า เอ๊ะ..เป็นยังนี้ยังไง มันก็ผลก็ยังไม่แบบ มันแค่เบาลงบ้าง

หลวงพ่ : ดี

โยม : แต่เราก็รู้ว่าอยู่ว่ามันไม่ใช่ มันยังไม่ใช่

หลวงพ่ : ใช่ ในวงพระปฏิบัติเรานี้ พระปฏิบัติที่ได้ผลได้ผล ทำไมเขายังต้องสู้กันเลย ไอ้เนี่ยมันอยู่ที่วาสนา วาสนาของคนนี้ ถ้าวาสนาคนมันดีเนี่ยมันมีปฏิภาณใจ คนมีปฏิภาณเนี่ยมันต้องตรวจสอบใจ ไอ้เนี่ยคืออะไร เนี่ยคืออะไร แต่ถ้าคนจิตใจอ่อนแอเนอะ พออะไรเกิดขึ้นมานะ โห้ ! เยอะมากเลยนะที่ปฏิบัติกันนี้ พอถ้าไป จุ่มๆ นะ พระอรหันต์หมดแล้ว เชื่อกันไปเอง อะไรกันไปเอง เรามันอ่อนแอเกินไป จิตใจมันอ่อนแอเกินไป ไม่เคยทำอะไรเลย พอได้ผลอะไรขึ้นมาหน่อยก็คิดว่าใช่แล้ว

แต่ถ้าเรามีวาสนา เรายังตรวจสอบนะ เฮ้ย..ใช่หรือเปล่าวะ ถ้าว่าใช่หรือเปล่าวะ ไม่ใช่แล้ว เพราะมันสงสัย แต่ถ้าเป็นความจริงนะ โอ้โฮ..มันมหัศจรรย์ต่อหน้าเลยละ มันชัดเจนมาก

โยม : ผมก็เลยจะได้ หมายถึงว่าง่าย ๆ ไม่อยากเสียเวลา ถ้าเอาที่มานี้ ก็คือจะเข้าไปปรับเอาตัวตรงๆ

หลวงพ่ : ใช่ ไอ้ตัวสมาธิเนี่ย จริงอยู่โดยหลักสมาธิฆ่ากิเลสไม่ได้ โดยหลักนี้ เพราะคำนี้บอกสมาธิฆ่ากิเลสไม่ได้ คนก็เลยไม่เห็นคุณค่าของมัน สมาธิฆ่ากิเลสไม่ได้นะ แต่บางกั๊นนี่ใครกินได้ กระจายใครกินได้วะ กระจายกินไม่ได้หรือออก แต่กระจายมันชื่อของกินได้ สมาธิฆ่ากิเลสไม่ได้ แต่ถ้ามีสมาธิ ปัญญา ภาวนามยปัญญาเกิดไม่ได้ กล้าขึ้นยันเลย

ถ้ามีสมาธิไม่มีสมาธิเนอะ ปัญญาที่เกิดขึ้นมาที่มึงว่าเก่งฉลาดขนาดไหนนะ เขาเรียกโลกีย์ปัญญา คือปัญญาของกิเลส ปัญญาโดยภาสวะ ปัญญาโดยภพ ปัญญาโดยอวิชชา เพราะจิตเป็นอวิชชา ความคิดเกิดจากจิต ในเมื่อตัวจิตเรามีอวิชชาอยู่เนี่ย ความคิดทั้งหมดที่เกิดจากมันนี่กิเลสทั้งนั้นเลย แม้คิดเรื่องนิพพานก็กิเลส เพราะกิเลสมันคิดนิพพาน

โยม : ตัวนี้พอดี มันอาจจะที่..เดี๋ยวมันก็จะมีตัวแทรก

หลวงพ่ : ไซ้ แต่ถ้าพอมันสงบนี้ ก็เลสไม่ขาดหรอก แต่ถ้าพอสงบปั๊บนี้ สงบคืออะไร สงบคือตัวตนเราขยับตัวลง สงบคือสิ่งที่สัญชาตญาณดิบของเรานี้มันขยับลง นี่มันก็เป็นสากล คือจิตว่าง คือจิตเป็นสมาธิ ที่นี้พอสมาธินี้ จิตที่มันว่างนี้มันไม่มีสิ่งเจือปนนี้ ถ้ามันคิดกรรมหรือว่ามันใช้ประยุกต์ไปนี้ มันสะอากชั่วคราว ชั่วคราวคือว่าถ้าสมาธิมีอยู่นะ แต่พอใช้ปัญญาบ่อยๆ ครั้งเข้า พอกิเลสมันคลายตัวออกมา มันมีสิ่งเจือปนแล้ว พอสิ่งเจือปนปั๊บ มันก็มีเราเข้าไปบวกแล้ว มีความเห็นเราบวก ก็ต้องทำสมาธิกดมันลงไปอีก นี่การใช้ปัญญานี้ มันไม่ใช่ใช้ได้ตลอดนะ

โยม : ไซ้ครับ มันจะมีกำลังตอนที่มันสงบแล้ว ผมเคยเห็นตอนที่ฟังซีดีหลวงพ่ แล้วลองพิจารณาดู มันจะไปเห็นชัดตัวเวลาที่ ไซ้สักกระยะหนึ่งที่เรากำลังกำหนดไป มันเริ่มแบบ

หลวงพ่ : นั่นล่ะให้ฝึกอย่างนั้นล่ะ ถ้าฝึกอย่างนั้น ทำอย่างนั้นไปเรื่อยๆ นะ จิตมันจะละเอียดไปเรื่อยๆ แล้วมันก็กลับมาเป็นสมาธิ ถ้าฝึกอย่างนั้นถูกต้องเลย ถ้าจิตมันดีแล้วนี่ประสาเราบอก ไม่จำเป็นต้องพุทโธจนจิตสงบดิ่งแล้วค่อยมาพิจารณา ถ้ามันเบื่อหรือว่ามันมีกำลังนี้ พิจารณาไปเรื่อยๆ พอพิจารณาไปเรื่อยๆ มันก็ส่งกลับมาที่สมาธินี้แหละ ส่งกลับมาที่สมาธิทำได้ง่ายขึ้น เพราะเรามีเหตุมีผล เหมือนนักมวยนี้ ถ้ามันผ่านการต่อสู้มาหลายเกมนี้ มันอ่านคู่ต่อสู้ออกแล้วนะ

นี่ก็เหมือนกัน จิตที่มันได้พิจารณาแล้วนะ มันอ่านกิเลสออกแล้วนะ แต่เมื่อก่อน โอ้โฮ..ไม่รู้จักใครเลย ขึ้นไปนี้หน้าบวมตลอดเลย แต่พอเท่าทันมันแล้ว มีโอกาสแล้ว นี้ อุบายนี้ ครูบาอาจารย์ท่านสอนบอกว่า ไม่ใช่ทำแบบชื้อบื้อ ไม่ใช่ทำแบบไม่ใช่ปัญญาเลย เราต้องใช้ปัญญาของเรา ก็เทียบเคียงไง โอกาสนี้ได้แบบนี้ โอกาสนี้ได้แบบนี้ โอกาสนี้แพ้มดเลย โอกาสนี้หมดเนื้อหมดตัวเลย มันก็ต้อง การปฏิบัติบางวันก็ได้ บางวันก็ไม่ได้

โยม : ไซ้ มันก็บางทีก็เฉยๆ เฉยๆ นิ่งๆ บางทีมันก็เล่นเหมือนกัน

หลวงพ่ : ไซ้ แต่ห้ามถอย ถ้าพอเฉยๆ หรือว่าถอยแล้วนี่ พอถอยแล้วนะ แบบว่าพอ
ลง จุดยื่นเราเซนะ กรูด ! กรูด ! เลย

โยม : บางทีแล้วผมมาดู เอ๊ะทำไมเรา อยู่ดีๆ เป็นกังวล เอ๊ะ..กังวลไอบ้างอย่าง
ข้างนอกที่มัน เอ๊ะ.. อยู่ดีๆ กังวล ทำไมกังวลเยอะจัง ต้องมาค่อยๆ ค่อยๆ พิจารณา ค่อยๆ
ทำไปก็เพื่อจะคลายออก พอคลายไปได้บ้าง แล้วมันงง ทำไมมันไม่สนใจอะไรเลย
เหมือนกับคือไม่สนใจ จะทำอะไรเราก็ไม่สนใจอะไร

หลวงพ่ : ถ้าจิตเป็นหลักนั้นเรียกเอกัคคตารมณ จิตตั้งมั่น ถ้าจิตมั่นคงนี้มันไม่เอน
เอียง ถ้าจิตอ่อนมันไหล ถ้าจิตมีหลักเขาเรียกเอกัคคตารมณ จิตตั้งมั่น ทำความสงบ
บ่อยครั้งเข้า ทำสมาธิบ่อยๆ บ่อยๆ

โยม : มันต่างกัน มันไม่ได้เหมือนตอนที่น้อมตั้งใจจะทำ แต่มัน

หลวงพ่ : นั่นคือเนื้อหาสาระข้อเท็จจริง ตั้งใจจะทำอะไรนี้เรามีส่วนร่วม

โยม : อ้อ.. คือถ้าอารมณ์ไม่ คือให้เราไปสังเกตตัวอย่างนั้นไซ้ไหมครับว่า..

หลวงพ่ : ไซ้ นั่นข้อเท็จจริงมันเป็นอย่างนั้น แต่เวลาจะให้เป็นอย่างนั้นไม่เป็น

โยม : แต่มันเหมือนกับ มันก็บอกไม่ถูกนะครับ แต่ว่ามัน

หลวงพ่ : ไซ้ บอกไม่ถูกเพราะอะไรรู้ไหม บอกไม่ถูกเพราะยังไม่ชำนาญ ยังคุม
ไม่ได้ พอทำชำนาญแล้วนะ มันจะไปจุดๆ นั้นล่ะ

โยม : อ้อ.. ไปอยู่จุดตรงนั้น

หลวงพ่ : ไซ้ ไปอยู่จุดตรงนั้นเพราะอะไร เพราะว่าสติมันพร้อมทุกอย่างพร้อม สติ
พร้อมทุกอย่างพร้อม มันเจอจุดตรงนี้แล้ว นี่ข้อเท็จจริงของมัน เหมือนกับเงินนี้ ลูกขอ
เงินพ่อแม่ พ่อแม่ให้เท่าไรก็ได้ แต่ไปหาเงินเอง แม่งทุกข์ฉิบหายเลย เอาอารมณ์ที่เป็น
จริง กับที่เราจะหาอารมณ์ที่เป็นจริง เอาอารมณ์ที่เป็นจริงแล้วเป็นอย่างนั้น แต่เรายังทำ
ไม่ได้

โยม : มันมาเป็นชั้นเป็นตอนมา

หลวงพ่ : ใช่ แต่ถ้าเราจะทำ เราจะทำได้ที่เป็นจริง

โยม : พอดี ปกติมันอยู่ที่จะกระทำให้มันเป็นจริง

หลวงพ่ : ใช่ ที่นี้ความเป็นจริงนี้ ความเป็นจริงนี้มันอยู่ที่ไหน เวลาเราพูดกับพวก โยมนี่นะ เราพูดให้กำลังใจใจ ทุกคนบอกทำความสงบ ความสงบแล้วมันเสื่อมนี้ เราบอกเลยนะ ใหม่ๆ นี่ทำความสงบนี้มันเสื่อมมันทุกข์เยอะน่าดูเลย แต่ถ้าเราทำมีความ ชำนาญนะ มันอยู่กับเหตุนี้ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเรามีความชำนาญแล้วนะ โทษนะ สมาธิถีบแมงก็ไม่ได้ไป อยู่กับมิงนั่นแหละ แต่ถ้าเวลาเราอยากได้นะ มิงไปหาสมาธินะ มิง เสื่อมหมดแหละ มิงไม่มีสมาธิหรอก

คือเราไปรักษาที่สมาธิใจ เราไม่รักษาที่เหตุใจ เหตุคือสติคือคำบริกรรมนี่ใจ ถ้า มิงอยู่กับพุทโธ อยู่กับสติ อยู่กับคำบริกรรมนะ อยู่อย่างนี้ตลอดไปนะ สมาธิเสื่อมกุให้ เตะ แต่เรากำหนดพุทโธ พุทโธสักพักหนึ่งนะ โอ๊ย..สมาธิ วิ่งไปอยู่กับสมาธิใจ มันใช่แต่ เงินไม่หาเงินนะ เคี้ยวก็จบ

โยม : อย่างนี้ตอนถ้าจะเป็นอารมณ์แบบนั้นคือเราดูเฉยๆ เราก็ดูไป ไม่ต้องไป หวง ไม่ต้องอะไร ไม่ต้องไปรักษาหรืออะไร

หลวงพ่ : ใช่ ไม่ต้องหวง ไม่ต้อง ถ้าไปหวงไปหวงนั่นเสร็จหมด แต่เวลาถ้ามันนึก พุทโธไม่ได้เราก็อยู่กับมัน เพราะทำไมเวลาจิตมันเป็นอย่างนั้นแล้วนี่ มันนึกพุทโธไม่ได้ เราอยู่กับเขา คือหลวงตาบอกว่าถ้ามันสงบก็อยู่กับสงบ อยู่กับผู้รู้ อยู่กับสติไม่เสียหาย แต่ ถ้ามันเคลื่อนออกมาให้ชัดพุทโธเลย มันเคลื่อนเมื่อไรถึงมานึกพุทโธได้ใจ ถ้าเข้าอย่าง นั้นแล้วนึกพุทโธไม่ได้นะ

โยม : คือไอ้อารมณ์ที่มัน มันเป็นอารมณ์ใช่หรือเปล่าครับหลวงพ่ ไม่ใช่ตัวจิต ใช่ไหมครับ

หลวงพ่ : เออ.. ตัวจิต ตัวจิต นั่นละตัวเนื้อมันเลยละ นี่พอมันเคลื่อนออกมา เพราะ ตามสัญชาตญาณของมนุษย์เห็นไหมที่ว่าเป็นสอง เห็นไหม มีจิตกับมีความคิดนี้ ถ้ามัน

เคลื่อนออกมาเป็นสัญญาอารมณ์ เราก็ยึดเข้าไปอีก พุทโธ พุทโธเพราะอะไร เพราะมันออกมาจากมันนั่นแหละ ออกมาจากมันเพราะอะไร เพราะเราตั้งใจใหม่ ออกมาก็พุทโธ พุทโธ พอเข้าเป็นเนื้อเดียวกันแล้วมันก็สงบ

แต่มันอยู่ไม่ได้ มันอยู่ไม่ได้เพราะอะไร เพราะโดยเราเป็นมนุษย์นี้ สัญชาตญาณมันมีอยู่แล้ว ของมันมีอยู่เองจะปฏิเสธไม่ได้ใช่ไหม แต่ถ้าเรากำหนดพุทโธ พุทโธ ธรรมะนี้ นี่เหตุไฉน เราตั้งเหตุปัจจัยมันเป็นอย่างไร แต่ถ้าเราไม่สร้างอันนี้เลย ไม่มีอันนี้เลยมันก็ธรรมชาติของมันเอง คือพลังงานก็คือพลังงาน เราไม่เคยเห็นจิตกันเลย เรามีแต่ความคิด

แต่ที่เราเกิดมาในพุทธศาสนา พุทธศาสนาพระพุทธเจ้าสอน นี่เห็นใหม่ทำความเข้าใจเราทำกันมา รัสของธรรมชนะซึ่งรัสทั้งปวง เวลาเราสัมผัสเราก็สัมผัสรสของธรรมะนี้ แต่มันอยู่ไม่ได้ใช่ไหมรสของธรรม แต่ตัวยังไม่เป็นธรรม ถ้าตัวเป็นธรรมแล้วนี้มันอยู่ได้

โยม : อ้อ.. ก็คือมันจะไม่คลายจากตัวนั้น

หลวงพ่ : ใช่ ถ้าตัวเป็นธรรมนี้

โยม : บางทีมันก็แปลก แปลกแต่จะว่ามันสงสัยมันก็ไม่ได้สงสัย แต่มันก็คือเอ๊ะ..มันคืออะไร

หลวงพ่ : มันไม่สงสัย เพียงแต่เรายังไม่เข้าใจกระบวนการทั้งหมดนี้ แต่ตัวเราเพราะวิปัสสนานี้คือเข้าไปเห็นกระบวนการทั้งหมด ทำลายทั้งหมด เห็นทั้งหมดนี้ เห็นการเกิดการตั้งอยู่และการดับไป มันเป็นเพราะเหตุใด แล้วมีใครเป็นคนยุคนแห่ย์ธรรมชาติเป็นอย่างนั้น แต่มีกิเลสเราไปยุไปแห่ย์ด้วย เพราะอะไร

ถ้าธรรมชาติเป็นอย่างนั้น ขนาดพระอรหันต์นะ เวลากิเลสตายแล้วนะ ภารา หเว ปัญจัก ขันธา พระพุทธเจ้าใจ ขันธ ๕ ขันธ ๕ กับธาตุ ๔ เป็นภาระ ภาระ ภารา หเว ภาระ ภาระคือขันธ ๕ แต่พวกเรานี้ไม่ใช่ภาระในขันธ ๕ เพราะขันธ ๕ เป็นมารใจ ความคิดเราเป็นมาร ความทุกข์ไปหมดเลย เพราะอะไร เพราะกิเลสมันยุแห่ย์ แต่ถ้ากิเลสขาดตุมนี้เห็นใหม่

มันเป็นภาระเฉยๆ อย่างครูบาอาจารย์ที่ท่านอยู่ของท่านนี้ มันไม่กวนใจ ใจก็คือใจ ร่างกายก็คือร่างกาย ไม่เกี่ยวกัน แต่ของเราเนี่ยมันมั่วกันไปหมดเลย

โยม :   คือว่าถ้ากลัว กลัวจะตายไหม ลองมาทีเดียว เออมันก็ยัง

หลวงพ่ :   ไม่อยากตาย กลัว

โยม :   พอออกมาสอบคูทีเดียวปั๊บ อืม.. นอกจากน้อมก่อน เออ..ไว้ใช้เอา ค่อยๆ หาเหตุผลไปเสร็จแล้ว ขามันก็เริ่มคลายบ้าง

หลวงพ่ :   ขนาดเราคิดนะ เมื่อตอนเราปฏิบัติ เรายังลุยปฏิบัติอยู่นี้ เราถามเลยบอกตายแล้วมึงไปไหน มึงจะไปไหนต่อ เออ เราถามตัวเองเลยละ ต้องตรวจสอบตัวเอง เราที่ตรวจสอบตัวเองเรามาตลอด ตายแล้วมึงจะไปไหนนี่ มานี้เป็นคนแล้วตายแล้วไปไหน มันยังมีมึงหรือเปล่า กังงนะ มันก็ยังงงนะ เอ๊ะแล้วจะไปไหน กูจะอยู่อย่างไร กูไม่รู้เรื่องนะ แต่ถ้ามันปฏิบัติไป ปฏิบัติไปแล้วมันตัดไปเรื่อยๆ เหมือนปอกหอม ปอกกระเทียมนี่ ปอกไปจนไม่มีอะไรเลยนี่ แล้วมึงไปไหนละ มึงจะไปไหน มันรู้อยู่เต็มหัวอกมึงนี่แหละ มึงจะไปไหน

โยม :   ก็ไม่มาไม่ไปแล้วใช่ไหม

หลวงพ่ :   แต่ถ้ายังไม่รู้นี้มึงงงนะ กูก็ยังงงอยู่เลย เอ๊ะจะไปไหนนี่

โยม :   บางทีไปใส่ในความคิดเข้าไปแบบนั้นกึ่ง

หลวงพ่ :   อย่างที่โยมพูดคำว่าตรวจสอบ เราก็ตรวจสอบตัวเอง เวลาปฏิบัติไปเราจะถามตัวเอง ถามตลอด มึงรู้อะไรบ้าง มึงทำได้แค่ไหน ตายแล้วมึงจะไปไหน บางทีเวลาปฏิบัติไป มันไม่มีงานทำนี่ถามเลยว่า มึงมาจากไหน บางทีมันไม่มีอะไรทำนะ มันว่างหมดเลย จิตนี้มาจากไหน จิตอยู่ที่ไหน

ฉะนั้นเราถึงถามพวกโยมบ่อย เวลาเราจะถามว่าโยมเกิดจากใคร ทุกคนบอกเกิดจากท้องแม่ ตรงนั้นมันวิทยาศาสตร์ ทุกคนบอกวิทยาศาสตร์ว่าเกิดจากท้องแม่ แต่ความจริงนี้ เราบอกเลยนะ ปฏิสนธิจิตนี้เกิดในไข่ของแม่ แล้วเวลาแม่มีประจำเดือนที่มันไม่มีเพศสัมพันธ์นี้ แม่จับไข่ทิ้งไปเท่าไร ทำไมไข่ตัวนั้นมันไม่มาเกิดเป็นคนละ ปฏิสนธิ

จิตคือกรรมของเราต่างหากที่มาจาก เพราะเรามีกรรมดีกรรมชั่ว เราถึงมาปฏิสนธิในใจ
นั้น นี่เราเกิดจากกรรมดีกรรมชั่วเราเองไง แต่เวลาเกิดโดยวิทยาศาสตร์ ใจเกิดจากแม่

นี่ไอ้โฮ..เราค้นนะ เราดูของเรา เราค้นหยิบหยาเลยบอกจิตนี้มาจากไหน ที่แรกมัน
ไม่ยอมไง พอทำไปทำมาไปนี่ เอ๊ะ จะไปไหนก็ไม่กล้าไป อย่างที่โยมเป็นนี่แหละ ว่างๆ
ว่างๆ นี่แหละ แต่ว่างๆ ช่างโนแล้วนะ ว่างๆ อยู่มันไม่ไปไหนแล้ว แหม..มันไม่เขยื้อนไป
ไหน ถามเลยแล้วมึงมาจากไหน ค้นเลยละ สาวใหญ่ สาวสาว

นี่เวลาปฏิบัติมันต้องมีตรงนี้ คือพระพุทธเจ้าบอกปัจจุัตถ์ รู้จำเพาะตน ถ้าเราเป็น
อะไรขึ้นมาเราจะรู้ก่อนเพื่อน พอรู้เสร็จแล้วเราไปถามครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่าน
บอกเอาใจหรือไม่ใช่ท่านนั่นเอง ไม่มีครูบาอาจารย์คนไหนทำให้เรา หรือสอนเราให้ไป
ได้หรือ ถ้าเราไม่ทำ นั่งดูเขากินข้าว อีกชาติหนึ่งมึงก็ไม่ได้อิ่มหรือ มึงต้องดักข้าวใส่
ปาก เผ็ดหรือร้อนหรือเค็มนี้มึงก็ต้องปรุงแต่งของมึงเองแล้ว

หลวงพ่ : ยังคืนะที่โยมปฏิบัตินี้ โยมเคยมาแล้วหนหนึ่งหรือ

โยม : ใช่ครับ

หลวงพ่ : ตอนนั้นมาคุยนี้หรือ เราเพิ่งนะ

โยม : ก็ใช่ครับ มาครั้งหนึ่งแล้วหลวงพ่ให้ซีดีไป แล้วก็ฟังกันจนหมดเปลือก
เลย ก็พยายามแะๆ กัน แะแล้วก็เอาไปทำดู เพราะวาก็พยายามที่อยากจะทำให้มัน
เคลียร์ให้ได้

หลวงพ่ : มันจะเคลียร์ได้ด้วยการปฏิบัติของเรา การฟังนี้มันเป็น.. เราฟังครูบา
อาจารย์มาเยอะ การฟังนี้มันเป็นการตั้งประเด็น เหมือนเราทำอะไรนี้เราไม่มีประเด็น ไม่
มีอะไรที่จะเป็นจุดหนักจุดเบา ถ้าฟังแล้วนี่เอาตรงนั้นเป็นจุด แล้วเราก็คิดตามไป คิดตาม
มันจะเหมือนกับว่า

หลวงตาจะพูดอย่างนี้ว่าหลวงปู่มันบอกว่า จากใจดวงหนึ่งสู่ใจอีกดวงหนึ่ง ประสบการณ์ของจิตดวงนั้นเข้ามาแล้วใช่ไหม แล้วเราพยายามจะทำตาม ถ้าเรารู้จริง ขึ้นมาก็จากใจดวงหนึ่งสู่ใจอีกดวงหนึ่งเลยละ

โยม : ขออนุญาตครับ เพราะว่า คือก้อย่างนี้ก็คือได้อ่าน คือได้อ่านของหลวงปู่ คุณก็พยายามที่จะดูกาย และก็พยายาม แต่ผมก็พยายามที่ให้เป็นกลาง

หลวงพ่อ : หลวงปู่คุณหรือ

โยม : คิดคิดว่าเราเข้าข้างตัวเอง

หลวงพ่อ : ใช่ หลวงปู่คุณของท่านพูด หลวงปู่คุณนี่มันเป็นเรื่องของท่าน แล้ว ท่านพูดไว้เนี่ยะ ท่านพูดไว้เป็นหลัก แต่เราคนไปปฏิบัติเนี่ยมันก็จะเป็นหลักของคน ที่ปฏิบัติเนี่ย

ถ้าคน..อย่างเช่นเราเนี่ย เราเนี่ยเป็นคนกินอาหารรสจัดมาก แล้วเราจะไปกินอาหาร เหมือนคนที่กินอาหารรสจืดเนี่ย เรากินอาหารร่วมกันได้ไหม อีกคนหนึ่งนี่กินรสจืดใช่ ไหม อีกคนหนึ่งกินเผ็ดมากเลย แล้วเราเอาอาหารนี้จะมาให้กินร่วมกันเนี่ยมันเป็นไปได้ เราจะบอกว่าหลวงปู่คุณของท่านพูดของท่านนี้ถูก แต่เราไปปฏิบัติเนี่ย เรากินอาหารอะไร

โยม : มันก็รสของท่าน มันคือเข้าใจยากนะครับ เพราะว่า

หลวงพ่อ : มันต้องคนมีวิชาพอสมควร เราทำอย่างนั้นแบบนี้ แล้วนี่โดย เช่นหลวง ตาครูบาอาจารย์เราเนี่ยท่านเข้าใจเรื่องประชาชนไง เรื่องสังคมของชาวพุทธว่าคนเรามีวุฒิ ภาวะขนาดไหน ถ้าคนมีวุฒิภาวะขนาดไหนบ๊อบ มันต้องสร้างพื้นฐานเบสิกขึ้นมาให้ได้ ก่อน ถ้ามีเบสิกมา มีอะไรมานี้ มันจะไปได้อย่างไร แต่ถ้าคนไม่มีพื้นฐานเลยเนี่ย มาอย่างนี้ เจอ อย่างนี้บ๊อบหงายท้องเลย ถ้าหงายท้องนะ ถ้ามันหงายท้องนะมันก็เคลมเลยว่ามันเป็น

โยม : เพราะว่ามันไม่ง่ายอย่างที่อ่าน แล้วเราจะไปตีความ

หลวงพ่อ : ไม่มีทาง ไม่มีทาง เพราะเหมือนกับคนทำมาหากินนี้ ทุกคนที่เป็นเศรษฐี นี้ ถามพวกเศรษฐีสิว่ามันทุกข์ยากขนาดไหน ผู้ปฏิบัติถ้าจะได้ธรรมมานี้ ฟากตาย ทั้งนั้นแหละ แล้วบอกว่าเรียบง่ายเรียบง่าย เรียบง่ายเนี่ยมันเป็นโวหาร เราดูในมหายาน

ในขณะนี้ ลัดสั้นอะไรพวกนี้ เขาพูดให้กำลังใจไง แต่เวลาเขาปฏิบัติกันนี้ พวกเขานี้เขา ลงทุนลงแรงขนาดไหน แต่คำพูดเขาเป็นคำพูดอย่างนั้น

โยม : เราไปจับประเด็นเอา

หลวงพ่ : ไซ้ คำพูดคือบอกว่ามันมีอยู่ มันทำได้นี่ มันเป็นการพูดปลุกเร้าให้คนอื่น อีก เข็มใจ แต่เวลาทำ

โยม : ๕ นาทีผมก็เมื่อยแล้วครับ

หลวงพ่ : มันเป็นไปได้ไหมละ แต่มันเป็นโหวหารใจ มันเป็นการปลุกเร้า เป็นการ เทศน์การสอน การให้กำลังใจ แล้วเขาทำจริงจังนะ ในมหายานเขาทำกันจริงจังมาก แต่นี้ เราไปเอามาเป็นผลเลย อย่างเช่นหลวงปู่คุณย์ท่านทำ ท่านก็ทำของท่านจริงจัง แล้วท่าน ไม่ให้ใครทำแบบว่า เอามาแบบสุกเอาเผากินใจ แหม..คนหาเงินหาทองมาใช้จ่าย ไม่ ปล่อยให้ใครมาทำอย่างนั้นหรือ

หลวงพ่ : ถ้าอย่างนั้นก็วันนี้เคลียร์แล้วนะ เคียวเราให้ซีดีอีก

โยม : ผมก็จะเอาที่หลวงพ่ที่ว่า คือกลับไปเอาฐานให้มันไอนี้เลย จะได้ไม่ต้อง ไป

หลวงพ่ : ไซ้ เอาตรงนี้ให้ดีๆ แล้วถ้ามันอย่างนี้ เอาให้ดีๆ แล้วนี้ ถ้ามันแบบว่ามัน เกรียด หรือมันมีความเกรียดเราก็ใช้ปัญญาได้ เพราะปัญญาอันนั้นก็ผลตอบสนองขึ้นมา เพื่อให้สมถะมันคล่องตัวขึ้น ไม่ใช่วิปัสสนา ถ้าจับประเด็นนี้ได้ถูกแล้วไม่มีเสียเลย ที่มัน เสียเพราะพอเวลาคนมันใช้ปัญญาแล้วบอกนี่วิปัสสนา แล้วบอกสมถะไม่มีปัญญา ไม่ใช่

หลวงปู่ชาพูดนี้ถูก ในสมถะก็มีวิปัสสนา ในวิปัสสนาก็มีสมถะ ท่านพูดบ่อย แต่ นี้เวลาเราพูด เราพูดให้เห็นแบบว่าเป็นพวกสสาร เป็นกระบวนการเลย ว่า อย่างนี้เป็น โลกิ ยะ นี้เป็นโลกุตตร แต่ความจริงมันก็ปนกันนี้ มันปฏิเสธ เราแย้งไม่ได้หรอก เราปฏิเสธ ตัวเราไม่ได้หรอก เราปฏิเสธชีวิตเราไม่ได้หรอก ฉะนั้นเป็น โลกียะก็ให้มันเป็น โลกียะไป ก่อน แต่ถ้ามี โลกียะแล้วมีงคิดว่า เป็น โลกุตตรนะ มีงจะไม่พัฒนาเป็น โลกุตตรหรือ

โยม : หลวงพ่อครับ แล้วตอนที่สงบ ตอนที่เรทำความสงบเข้าไปแล้วนี่ แล้วไอ้ที่มันวิ่งไป ตัวสัญญาพวกนี้เราก็ต้องไปพิจารณาตามมัน

หลวงพ่อ : ไม่ต้อง ถ้าสงบแล้วนะอยู่กับผู้รู้เฉยๆ ให้มันพักใจ หลวงตาพูดอย่างนี้นะ ถ้าจิตมันเวลาเข้าไปพักแล้วนี่นะ อย่าไปกระตุ้นมัน อย่าไปกระตุ้นมันให้มันออก

โยม : แม้แต่มันวิ่ง มันวิ่ง มันอะไร อยู่ๆ

หลวงพ่อ : ไซ้ นี่เราเปรียบเทียบให้ฟังก่อนใจ ถ้าจิตมันลงแล้วนี่นะ จิตมันเป็นสมาธิ นี่ ต้องปล่อยไว้ ตั้งสติไว้เฉยๆ ให้มันได้รับผลของมัน แล้วมันคลายตัวออกมาเอง วันหลังปฏิบัติมันจะปฏิบัติง่าย แต่ถ้ามันสงบเข้าไปแล้วนี่ เรามีความอยากรู้อยากเห็นเลยไป กระตุ้นมันออกนี่ มันก็จะกระตุก กระตุกออกแล้วนี่มันจะเข็ด แล้ววันหลังจะเข้ายาก เหมือนคนมันเข็ดใจ เหมือนคนมันแหยงมันเข็ดแล้วมันลำบาก

จะนั่นเวลามันสงบไปแล้วนี่ให้มันสงบไป ทีนี้ไอ้แสงที่มันมานี่ แสงหรืออะไรที่จะมาแล้วนี่ เราเปรียบบ่อนะ เปรียบเทียบจิตนี้เหมือนรถ รถนี้ถ้าล้อไม่หมุนนะ เข็มไมล์จะขึ้นได้ไหม ไม่มีสิทธิ์เลย เข็มไมล์จะกระดิกต่อเมื่อล้อหมุนไซ้ไหม จิตเป็นปกติมันไม่เห็นอะไรหรอก พอจิตมันสงบแล้วมันเห็นอย่างนี้

โยม : มันจะเห็นไอ้ตัวเหมือนกับ ตัวสัญญา และก็ตัวปรุ้ง บางทีมันจะ ตัวลูกมันจะมา อย่างนี้ครับหลวงพ่อ

หลวงพ่อ : ถ้าจิตเราสงบ ถ้าจิตเราสงบ เราอยู่กับที่ก็สงบ ถ้ามันแบบว่าจิตสงบ ฟังนะ ถ้าจิตเราสงบ คือร่างกายเราได้พักผ่อนแล้ว แล้วถ้ามันยังทำงานไม่ได้นี่ ถ้ามันมาแล้วเราก็บอก กูไม่เอามึง กูพักไว้ก่อน แล้วค่อยสงบไปก่อน แต่ถ้าจิตเรามีกำลังแล้ว ถ้ามันมาเราจับได้พิจารณาได้ เราก็ควรทำ มันต้องเทียบกำลังเราก่อน ถ้าเทียบกำลังเราได้ว่า นี่ถ้าสัญญามันมา เราเห็นสัญญา เราจับสัญญาได้พิจารณาได้ เราก็พิจารณา

ถ้าจับไม่ได้เห็นไหม เวลาภาวนาไปนี่คนภาวนาจะรู้ว่าถ้าพิจารณาไปแล้วนี่ มันพิจารณาแล้วปัญญามันแยกแยะไปนี่ นั่นล่ะคือสมาธิพอ ถ้าสมาธิไม่พอ เวลาจับอะไรไปแล้วนี่ มันคิดอะไรแล้วนี่มันชื้อกัน นั่นล่ะถึงเลย เห็นไหม ต้องทิ้งที่สัญญาเลย แล้วกลับมาทำความสงบของใจ มันเปรียบเทียบอย่างนี้ได้ แล้วเดินอย่างนี้ไปเรื่อยๆ มันจะ

ละเอียดไปเรื่อยๆ นับตั้งคั้งนี้ นับมากขึ้นแรงกัมันจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ทำไปเรื่อยๆ เงินนี้ ถ้าวางซ้าๆ นี้มันจะเพิ่มมากขึ้น

การปฏิบัติ ทำซ้าๆ ๑ เข้าไป เคียวมันจะชำนาญขึ้น ดีขึ้น เพียงแต่จับหลักนี้ไว้ จับหลักว่า ใช้สมาธิ ใช้ความสงบของใจ ใช้ปัญญา กลับมาที่ความสงบของใจ เราทำของเราไปเรื่อยๆ นะ ทำของเราไปเรื่อยๆ เห็นใหม่ เราเดินอยู่ทุกวันทุกวันนี้ เป้าหมายมันต้องถึงอะไรจะเกิดขึ้นนี้ ถ้าวางสิ่งอะไรต่างๆ หรืออะไรมานี้ ถ้ามีกำลังจับได้ก็เอา ถ้าจับไม่ได้ต้องทิ้งเลย

มีคนมาถามบ่่อยว่า มีแสงมีเสียงมาแล้วต้องทำอะไรต่อ มันไม่ไหว หยุดแล้วกลับมาพุทธโธ แค่นี้หะรอ เออแค่นี้แหละ แต่ถ้าวคนไม่เข้าใจไม่มีครูบาอาจารย์สอน กว่าจะเข้าใจว่าอะไรผิดอะไรถูกนะ แม่งเหนื่อยไป ๒ ปี

โยม : แล้วมันจะ เดียวก็คิดว่าไปตามถูก บางทีเราไปตาม มันก็ไหลๆ ต่อๆ

หลวงพ่อ : นั้นแหละ แล้วก็ไปเสื่อม แล้วก็ไปทุกข์ แล้วก็ไปรับรู้ แล้วก็มาเทียบทีละหนสองหน มาเทียบแล้วเทียบอีก อะไรผิดอะไรถูกอยู่วะ งงเป็นไก่ตาแตก กว่าจะรู้ทีหนึ่งก็ โอ้โฮ..กินเวลาฉิบหายเลย มีครูบาอาจารย์ท่านพุดอย่างนี้ แล้วถ้าวพุดแล้วไม่เชื่อก็ ทดสอบ ทดสอบ

พระพุทธเจ้าบอกไม่ให้เชื่อ กาลามสูตรไม่ให้เชื่อใครเลย ให้เชื่อความจริงที่มันจะเกิดขึ้นมา แล้วทดสอบตรงนั้นนะ